

Čtvrtek 15. září 2022

P9_TA(2022)0324

Existence zřejmého nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je založena Evropská unie

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. září 2022 o návrhu rozhodnutí Rady, kterým se podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii stanovuje, že existuje zřejmé nebezpečí, že Maďarsko závažně poruší hodnoty, na nichž je Evropská unie založena (2018/0902R(NLE))

(2023/C 125/28)

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), zejména na článek 2, čl. 4 odst. 3 a čl. 7 odst. 1 této smlouvy,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech a na protokoly k této úmluvě,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
- s ohledem na mezinárodní dohody Organizace spojených národů a Rady Evropy o lidských právech,
- s ohledem na kontrolní seznam právního státu, který přijala Benátská komise na svém 106. plenárním zasedání v Benátkách ve dnech 11.–12. března 2016,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. března 2014 s názvem „Nový postup EU pro posílení právního státu“ (COM(2014)0158),
- s ohledem na své usnesení ze dne 12. září 2018 o návrhu, který vybízí Radu, aby podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii rozhodla, že existuje zřejmé nebezpečí, že se Maďarsko dopouští závažného porušování hodnot, na nichž je Evropská unie založena ⁽¹⁾,
- s ohledem na svá usnesení ze dne 16. ledna 2020 ⁽²⁾ a 5. května 2022 ⁽³⁾ o probíhajících slyšeních podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU týkajících se Polska a Maďarska,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2021 o porušování práva EU a práv občanů z řad osob LGBTIQ v Maďarsku v důsledku legislativních změn přijatých maďarským parlamentem ⁽⁴⁾,
- s ohledem na kapitoly týkající se Maďarska, které jsou součástí každoroční zprávy Komise o právním státu,
- s ohledem na čl. 105 odst. 5 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro ústavní záležitosti,
- s ohledem na průběžnou zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A9-0217/2022),

A. vzhledem k tomu, že je Unie založena na takových hodnotách, jako je úcta k lidské důstojnosti, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, jak je stanoveno v článku 2 Smlouvy o EU a jak je uvedeno v Listině a zakotveno v mezinárodních smlouvách o lidských právech, a vzhledem k tomu, že tyto hodnoty, které jsou společné členským státům, tvoří základ práv osob žijících v Unii;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 433, 23.12.2019, s. 66.

⁽²⁾ Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 91.

⁽³⁾ Přijaté texty, P9_TA(2022)0204.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 218.

Čtvrtek 15. září 2022

- B. vzhledem k tomu, že z článku 49 Smlouvy o EU, v němž je stanovena možnost každého evropského státu požádat o členství v Evropské unii, vyplývá, že se Unie skládá ze států, které se svobodně a dobrovolně zavázaly k dodržování společných hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU, které tyto hodnoty respektují a které se zavazují je prosazovat, neboť unijní právo je založeno na základním předpokladu, že každý členský stát sdílí se všemi ostatními členskými státy tytéž hodnoty, a uznává, že tak činí i ostatní členské státy ⁽⁵⁾;
- C. vzhledem k tomu, že tento předpoklad předpokládá a odůvodňuje existenci vzájemné důvěry mezi členskými státy v to, že tyto hodnoty budou uznávány, a že tedy bude dodržováno právo EU, kterým jsou prováděny ⁽⁶⁾;
- D. vzhledem k tomu, že dodržování hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU členským státem je podmínkou požívání všech práv vyplývajících z uplatňování Smluv na tento členský stát; vzhledem k tomu, že jakékoli porušení základních hodnot EU vládou členského státu nevyhnutelně znamená útok na osobní svobodu, politická a sociální práva občanů, jejich bohatství a blahobyt; vzhledem k tomu, že se Maďarsko samo přihlásilo k hodnotám zakotveným v článku 2 Smlouvy o EU;
- E. vzhledem k tomu, že zásada loajální spolupráce uvedená v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o EU ukládá Unii a členským státům povinnost vzájemně se respektovat a pomáhat si při plnění závazků vyplývajících ze Smluv a členským státům ukládá povinnost přijmout veškerá vhodná obecná nebo zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají ze Smluv nebo z aktů orgánů Unie;
- F. vzhledem k tomu, že článek 19 Smlouvy o EU konkretizuje hodnotu právního státu potvrzenou v článku 2 Smlouvy o EU a svěřuje odpovědnost za zajištění neomezeného uplatňování práva EU ve všech členských státech a soudní ochranu práv jednotlivců vyplývajících z tohoto práva vnitrostátním soudům a tribunálům a Soudnímu dvoru ⁽⁷⁾;
- G. vzhledem k tomu, že jakékoli zřejmé nebezpečí závažného porušování hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU členským státem se netýká pouze konkrétního členského státu, v němž dojde k projevení daného rizika, ale má dopad i na ostatní členské státy, na vzájemnou důvěru mezi nimi a na samotnou podstatu Unie a základní práva jejich občanů zaručená právními předpisy Unie;
- H. vzhledem k tomu, že se oblast působnosti článku 7 Smlouvy o EU neomezuje na povinnosti vyplývající ze Smluv, jak je uvedeno v článku 258 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), a vzhledem k tomu, že Unie může posoudit, zda existuje zřejmé nebezpečí závažného porušování společných hodnot v oblastech, které patří mezi pravomoci členských států;
- I. vzhledem k tomu, že situace v Maďarsku nebyla po několik let dostatečným způsobem řešena a že stále vede k mnoha obavám, a vzhledem k tomu, že se mezitím objevilo mnoho nových problémů, což má negativní dopad na dobré jméno Unie i na její efektivitu a důvěryhodnost, pokud jde o obranu základních práv, lidských práv a demokracie na celém světě, a že je třeba tyto problémy řešit prostřednictvím koordinovaných opatření Unie;
- J. vzhledem k tomu, že v návaznosti na cestu delegace ad hoc Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci do Budapešti ve dnech 29. září až 1. října 2021 má většina členů delegace i nadále vážné obavy o demokracii, právní stát a základní práva v této zemi; vzhledem k tomu, že delegace dospěla k závěru, že se situace od roku 2018 nezlepšila, ale naopak zhoršila;
- K. vzhledem k tomu, že maďarská vláda ignoruje zásadu nadřazenosti práva EU, jak je zakotveno v judikatuře Soudního dvora EU, ale sama tuto instanci využívá k podávání žalob proti stávajícím evropským právním předpisům;
- L. vzhledem k tomu, že maďarský parlament přijal dne 19. července 2022 usnesení, v němž vyzval k omezení pravomocí Evropského parlamentu a k tomu, aby byli poslanci EP jmenováni spíše než voleni;

⁽⁵⁾ Rozsudek ze dne 24. června 2019, *Evropská komise vs. Polská republika*, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, bod 42.

⁽⁶⁾ Posudek Soudního dvora ze dne 18. prosince 2014, posudek podle čl. 218 odst. 11 Smlouvy o fungování EU, 2/13, ECLI:EU:C:2014:2454, bod 168.

⁽⁷⁾ Rozsudek ze dne 27. února 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses vs. Tribunal de Contas*, C-64/16, ECLI:EU:C:2018:117, bod 32.

Čtvrtek 15. září 2022

- M. vzhledem k tomu, že mírové soužití různých etnických skupin má pozitivní dopad na kulturní bohatství a prosperitu národa;
- N. vzhledem k tomu, že blokování restriktivních opatření vůči Rusku v Radě oslabuje schopnost Unie chránit hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU jak na území EU, tak i mimo něj a představuje pro Evropskou unii bezpečnostní problém;

Fungování ústavního a volebního systému

- O. vzhledem k tomu, že Komise dne 13. července 2022 uvedla v kapitole o Maďarsku, která je součástí zprávy o právním státu za rok 2022, že transparentnost a kvalita legislativního procesu v této zemi zůstávají zdrojem obav a že maďarská vláda své mimořádné pravomoci využívá ve velké míře, a to i v oblastech, které nesouvisí s pandemií COVID-19, na niž se původně odvolávala; vzhledem k tomu, že obavy vzbuzuje i neúčinné provádění rozsudků evropských a vnitrostátních soudů ze strany státních orgánů; vzhledem k tomu, že začaly fungovat svěřenské fondy ve veřejném zájmu, které jsou financovány značnými částkami z veřejných prostředků a jsou spravovány členy správní rady z okolí současné vlády;
- P. vzhledem k tomu, že Parlament ve svém usnesení ze dne 17. dubna 2020 o koordinovaných opatřeních EU v boji proti pandemii onemocnění COVID-19 a jejím následkům ⁽⁸⁾ shledal, že rozhodnutí maďarské vlády prodloužit nouzový stav na dobu neurčitou, pověřit sebe samu vládnutím pomocí dekretů po neomezenou dobu a oslabit dohled maďarského parlamentu nad krizovými opatřeními je v naprostém rozporu s evropskými hodnotami; vzhledem k tomu, že Rada ve svém doporučení ze dne 20. července 2020 týkajícím se národního programu reformy Maďarska na rok 2022, které obsahuje její stanovisko ke konvergenčnímu programu Maďarska z roku 2020 ⁽⁹⁾, doporučila zajistit, aby byla veškerá mimořádná opatření přijímána pouze ve striktně nezbytné míře, aby byla časově omezená a v souladu s evropskými a mezinárodními normami, aby nezasahovala do podnikatelské činnosti a nenarušovala stabilitu regulačního prostředí a aby do procesu tvorby politiky účinně zapojovala sociální partnery a zúčastněné strany;
- Q. vzhledem k tomu, že Skupina států proti korupci (GRECO) v rámci Rady Evropy ve své druhé průběžné zprávě o plnění povinností, kterou přijala dne 25. září 2020, uvítala změny zákona o Národním shromáždění, jejichž cílem je zajistit větší funkčnost ustanovení zakazujících nebo omezujících zapojení poslanců parlamentu do určitých činností tím, že stanovuje jasnější důsledky pro případ, že dotýčný poslanec příslušnou záležitost nevyřeší; vzhledem k tomu, že ve zprávě bylo také zjištěno, že ke zlepšení stávajícího rámce maďarského parlamentu pro integritu, zejména ke zvýšení úrovně transparentnosti a konzultací v rámci legislativního procesu (včetně zavedení pravidel pro interakci s lobbisty), k přijetí kodexu chování poslanců (který by se vztahoval zejména na různé situace, jež by mohly vést ke střetu zájmů), k dalšímu rozvoji pravidel ukládajících poslancům povinnost zveřejňovat ad hoc potenciální střety mezi jejich parlamentní činností a jejich soukromými zájmy, k zajištění jednotného formátu majetkových přiznání a k přezkumu široké imunity poslanců stejně jako k zajištění účinného dohledu nad pravidly chování, prohlášeními o střetu zájmů a majetkovými přiznáními a jejich vymáhání, je však i nadále nutné přijmout rozhodnější opatření;
- R. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve svém prohlášení ze dne 20. listopadu 2020 naléhavě vyzvala maďarský parlament, aby odložil hlasování o návrzích zákonů, neboť se obává, že několik návrhů obsažených v komplexním legislativním balíčku, které byly předloženy bez předchozí konzultace a které se týkají takových záležitostí, jako je fungování soudnictví, volební právo, vnitrostátní struktury pro lidská práva, dohled nad veřejnými prostředky a lidská práva osob LGBTI, by mohlo vést k podkopání demokracie, právního státu a lidských práv v Maďarsku; vzhledem k tomu, že Benátská komise ve svém stanovisku ze dne 2. července 2021 k ústavním změnám přijatým maďarským parlamentem v prosinci 2020 se znepokojením konstatovala, že tyto změny byly přijaty během výjimečného stavu bez jakékoli veřejné konzultace a že důvodová zpráva má pouze tři strany; vzhledem k tomu, že Benátská komise rovněž uvedla, že články 6, 9 a 11 deváté novelizace, kterou se mění základní zákon Maďarska, pokud jde o vyhlášení války, kontrolu maďarských obranných sil a „zvláštní právní řád“ upravující problematiku válečného stavu, výjimečného stavu a stavu nebezpečí, ponechávají upřesnění většiny podrobností na základních aktech, což by mohlo vést v konečném důsledku k závažným otázkám týkajícím se rozsahu pravomocí státu v průběhu výjimečného

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 316, 6.8.2021, s. 2.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 282, 26.8.2020, s. 107.

Čtvrtek 15. září 2022

stavu; vzhledem k tomu, že pokud jde o zrušení Národní rady obrany a svěřeni jejích pravomocí vládě, uvedla Benátská komise, že ačkoli to samo o sobě není v rozporu s evropskými normami, vede to ke koncentraci mimořádných pravomocí v rukou výkonné moci, což nelze považovat za povzbuzivý signál, zejména vzhledem k tomu, že v důvodové zprávě se nijak nevysvětluje míra nebo nezbytnost takové změny;

- S. vzhledem k tomu, že dne 12. února 2021 vzal Kongres místních a regionálních orgánů Rady Evropy na vědomí obecně negativní situaci, pokud jde o místní a regionální samosprávu v Maďarsku, a to kvůli obecnému nedodržování Evropské charty místní samosprávy, a vyjádřil obavy ohledně jasného trendu směřujícího k opětovné centralizaci, nedostatku účinných konzultací a významného zasahování státu do funkce obcí; vzhledem k tomu, že kongres upozornil také na určité nedostatky v situaci místní samosprávy v zemi, jako je nedostatek finančních prostředků, které mají místní orgány k dispozici, a jejich neschopnost přijímat kvalitní zaměstnance;
- T. vzhledem k tomu, že změny volebního zákona provedené v průběhu let, které spočívají ve změně volebních obvodů a vyplacení odměn vítězům voleb, znevýhodňují opoziční strany; vzhledem k tomu, že Benátská komise a Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (ODIHR) ve svém společném stanovisku ze dne 18. října 2021 ke změnám volebních právních předpisů z roku 2020 zdůraznily, že rychlost, s jakou byla daná novela přijata, a nedostatek smysluplných veřejných konzultací jsou obzvláště znepokojivé, pokud se týkají volebních právních předpisů, které by neměly být považovány za politický nástroj; vzhledem k tomu, že Benátská komise a OBSE/ODIHR předložily rovněž klíčové doporučení ohledně změny § 3 a § 68 zákona CLXVII z roku 2020 o změně některých zákonů týkajících se voleb, která by měla spočívat ve výrazném snížení počtu volebních obvodů s jedním mandátem i počtu okresů, v nichž musí každá strana navrhnout svého kandidáta současně, aby mohla vytvořit celostátní kandidátní listinu, stejně jako řadu;
- U. vzhledem k tomu, že demokratické volby organizované za rovných podmínek jsou pro demokratickou povahu naší společnosti nanejvýš důležité; vzhledem k tomu, že v reakci na obavy o spravedlnost voleb a výzvy občanské společnosti se OBSE rozhodla vyslat plnohodnotnou mezinárodní volební pozorovatelskou misi ke sledování všeobecných voleb a referenda konaných v Maďarsku dne 3. dubna 2022, což je v případě členských států EU ojedinělá situace; vzhledem k tomu, že mezinárodní volební pozorovatelská mise OBSE ve svém následném prohlášení o předběžných zjištěních a závěrech, které bylo zveřejněno dne 4. dubna 2022, uvedla, že parlamentní volby a referendum byly zorganizovány a provedeny řádně a profesionálně, že však byly poznamenány nerovnými podmínkami; vzhledem k tomu, že kandidáti byli z velké části schopni vést kampaň svobodně, avšak i když kampaň probíhala v soutěžním duchu, měla velmi negativní tón a vyznačovala se všudypřítomným překrýváním vládnoucí koalice s vládou, přičemž nedostatečná transparentnost a nedostatečný dohled nad financováním kampaní byly pro vládnoucí koalici dalším přínosem; vzhledem k tomu, že způsob, jakým volební komise a soudy řešily celou řadu volebních sporů, nedokázal zajistit účinnou právní ochranu; vzhledem k tomu, že mezinárodní volební pozorovatelská mise OBSE ve své závěrečné zprávě zveřejněné dne 29. července 2022 uvedla, že mnoho předchozích doporučení ODIHR zůstává z velké části nezohledněno, včetně doporučení týkajících se volebního práva, prevence zneužívání administrativních zdrojů a stírání hranic mezi státními a stranickými úřady, svobody sdělovacích prostředků, financování kampaní a sledování občanů; vzhledem k tomu, že maďarské právní předpisy v rozporu s mezinárodními osvědčenými postupy umožňují odchylky až do výše 20 % od průměrného počtu voličů na jeden volební obvod a že maďarský parlament v rozporu s vnitrostátními právními předpisy nerevidoval po volbách v roce 2018 hranice volebních obvodů, které stanovený limit odchylky překročily; vzhledem k tomu, že nerovné rozdělení voličů mezi volebními obvody s odchylkami v průměru až 33 % zpochybňuje zásadu rovnosti hlasů;
- V. vzhledem k tomu, že dne 24. května 2022 přijal maďarský parlament 10. novelu základního zákona, která vládě umožňuje vyhlásit v případě ozbrojeného konfliktu, války nebo humanitární katastrofy v sousední zemi stav nebezpečí; vzhledem k tomu, že novelizoval také zákon o zvládání katastrof, který vládě umožňuje během stavu nebezpečí vyhlášeného v důsledku ozbrojeného konfliktu, války nebo humanitární katastrofy v sousední zemi zrušit v kterékoli oblasti zákony parlamentu prostřednictvím mimořádných dekretů, což by mohlo pozastavit nebo omezit výkon základních práv nad rámec toho, co je přípustné za běžných okolností; vzhledem k tomu, že dne 8. června 2022 maďarský parlament přijal zákon č. VI z roku 2022 o odstranění následků ozbrojeného konfliktu a humanitární katastrofy v sousední zemi v Maďarsku, který vstoupil v platnost téhož dne; vzhledem k tomu, že tento zákon opravňuje vládu k prodlužování účinku mimořádných vládních dekretů do doby, než vláda ukončí stav nebezpečí;

Čtvrtek 15. září 2022

- W. vzhledem k tomu, že základní zákon byl od svého přijetí novelizován už desetkrát; vzhledem k tomu, že se hlavní akty týkají 35 témat a nyní představují více než 300 právních předpisů, které byly přijaty od roku 2011, často bez veřejné konzultace, a to i v případě, že se dotýkaly oblasti základních práv;
- X. vzhledem k tomu, že předsedové maďarských a rumunských ústavních soudů ve společném prohlášení vydaném v roce 2013 poukázali na zvláštní odpovědnost ústavních soudů v zemích, které se řídí dvoutřetinovou většinou; vzhledem k tomu, že se ve čtvrté novele základního zákona uvádí, že se mají rozhodnutí maďarského Ústavního soudu vydaná před vstupem základního zákona v platnost zrušit; vzhledem k tomu, že se maďarský Ústavní soud ve svých rozhodnutích stále více opírá o pojem ústavní identity; vzhledem k tomu, že v judikatuře se pojem ústavní identity určuje případ od případu, přičemž má přednost před základním zákonem; vzhledem k tomu, že maďarská vláda se stále častěji obrací na Ústavní soud, aby se vyhnul povinnosti vykonat rozsudky Soudního dvora EU (SDEU); vzhledem k tomu, že dne 18. května 2022 Ústavní soud zablokoval referendum o vládních plánech na výstavbu kampusu Fudanské univerzity v Budapešti a na prodloužení dávek v nezaměstnanosti ze současných tří měsíců maximálně na devět měsíců;
- Y. vzhledem k tomu, že panuje stále větší shoda odborníků na tom, že Maďarsko již není demokracií; vzhledem k tomu, že podle indexu demokracie V-Dem univerzity v Göteborgu za rok 2019 se Maďarsko stalo vůbec prvním autoritářským členským státem EU; vzhledem k tomu, že Maďarsko bylo ve zprávě organizace Freedom House Nations in Transit za rok 2020 označeno za zemi s „hybridním režimem“, která ztratila status „zčásti konsolidované demokracie“; vzhledem k tomu, že Maďarsko je hodnoceno jako „narušená demokracie“ a v indexu demokracie společnosti Economist Intelligence Unit za rok 2022 se řadí na 56. místo ze 167 zemí (což je o jednu příčku horší hodnocení než v roce 2020); vzhledem k tomu, že podle indexu demokracie V-Dem za rok 2022 je Maďarsko tím členským státem Unie, který se za posledních deset let zařadil mezi hlavní autokratizující se režimy na světě;

Nezávislost soudnictví a dalších institucí a práva soudců

- Z. vzhledem k tomu, že Komise dne 13. července 2022 uvedla v kapitole o Maďarsku ve zprávě o právním státu za rok 2022, že pokud jde o nezávislost soudnictví, obavy vyjádřené v rámci postupu podle čl. 7 odst. 1 SEU zahájeného Evropským parlamentem, jakož i v předchozích zprávách o právním státu, zůstávají nezohledněny, jako tomu bylo i v případě příslušného doporučení vydaného v rámci evropského semestru; vzhledem k tomu, že tyto obavy se týkají zejména potíží, na něž naráží nezávislá Národní soudní rada při snaze o vyvažování pravomocí předsedy Národního soudního úřadu, pravidel pro volbu předsedy nejvyššího soudu (Kúria) a možností přijímání diskrečních rozhodnutí, pokud jde o jmenování a povyšování soudců, přidělování soudních věcí a bonusy pro soudce a vedoucí pracovníky soudů; vzhledem k tomu, že pokud jde o účinnost a kvalitu, soudní systém funguje dobře, pokud jde o délku řízení, a vykazuje celkově vysokou úroveň digitalizace, a vzhledem k tomu, že platy soudců a státních zástupců se nadále postupně zvyšují; vzhledem k tomu, že dne 26. srpna 2022 několik organizací občanské společnosti požádalo, aby ministr spravedlnosti řešil problémy maďarského soudnictví, a to na základě rozsáhlých konzultací, které povede s širokou veřejností a odborníky, včetně samosprávných a reprezentativních orgánů soudnictví a Benátské komise;
- AA. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr Evropské unie rozhodl ve svém rozsudku ze dne 23. listopadu 2021 ve věci C-564/19 *IS* (illégalité de l'ordonnance de renvoi), že článek 267 Smlouvy o fungování EU musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby nejvyšší soud členského státu prohlásil žádost soudu nižšího stupně o předběžné rozhodnutí za protiprávní z toho důvodu, že postoupené otázky nejsou relevantní a nezbytné k vyřešení sporu v hlavním řízení; vzhledem k tomu, že zásada přednosti práva EU vyžaduje, aby soud nižšího stupně nepřihlížel k takovému rozhodnutí nejvyššího vnitrostátního soudu; vzhledem k tomu, že článek 267 Smlouvy o fungování EU musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby proti vnitrostátnímu soudci bylo zahájeno disciplinární řízení z důvodu, že předložil Soudnímu dvoru Evropské unie žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle tohoto ustanovení;
- AB. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva vyzvala ve svém prohlášení ze dne 14. prosince 2018 maďarského prezidenta, aby vrátil maďarskému parlamentu legislativní balíček týkající se správních soudů; vzhledem k tomu, že Benátská komise ve svém stanovisku ze dne 19. března 2019 k zákonu o správních soudech a k zákonu o vstupu zákona o správních soudech a některých přechodných pravidel v platnost uvedla, že hlavní nevýhodou organizačního a správního modelu přijatého v případě správních soudů je to, že se v rukou několika málo zúčastněných stran soustřeďují velmi rozsáhlé pravomoci a že neexistuje žádný účinný systém brzd a protiváhy, který by tyto pravomoci vyvažoval;

Čtvrtek 15. září 2022

- AC. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve své zprávě ze dne 21. května 2019 v návaznosti na návštěvu Maďarska konanou ve dnech 4. až 8. února 2019 konstatovala, že řada reforem soudnictví v Maďarsku v průběhu druhé dekády 21. století vyvolala obavy ohledně jejich dopadu na nezávislost soudnictví a že v systému obecných soudů vyvstaly otázky ohledně účinnosti dohledu vykonávaného Národní soudní radou nad předsedou Národního soudního úřadu v souvislosti s nedávnými anomáliemi pozorovanými ve vztahu mezi těmito soudními orgány, pokud jde o postupy jmenování soudců; vzhledem k tomu, že ačkoli komisařka uvítala nedávnou změnu původních právních předpisů o správních soudech, k níž došlo v reakci na stanovisko Benátské komise, není přesvědčena o tom, že tyto změny jsou z hlediska řešení vážných obav zjištěných Benátskou komisí dostatečné;
- AD. vzhledem k tomu, že v roce 2019 se maďarský parlament rozhodl odložit vstup legislativního balíčku týkajícího se správních soudů v platnost a vláda uvedla, že upustila od myšlenky zavést samostatné správní soudy; vzhledem k tomu, že několik důležitých prvků balíčku bylo zavedeno v rámci řady legislativních změn přijatých v letech 2019–2021;
- AE. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve svém prohlášení ze dne 28. listopadu 2019 naléhavě vyzvala maďarský parlament, aby změnil zákon ovlivňující nezávislost soudnictví; vzhledem k tomu, že komisařka vyjádřila názor, že ustanovení umožňující správním orgánům podávat ústavní stížnosti na základě nepříznivých rozhodnutí obecných soudů vzbuzují obavy ohledně dodržování záruk spravedlivého procesu v případech jednotlivých stěžovatelů a že spolu s navrhovanými změnami kvalifikace a jmenování soudců a jednotnosti judikatury hrozí také riziko menší nezávislosti jednotlivých soudců při plnění jejich základních funkcí a vytvoření nadměrné hierarchie v rámci soudního systému;
- AF. vzhledem k tomu, že Benátská komise ve svém stanovisku ze dne 16. října 2021 ke změnám zákona o organizaci a správě soudů a zákona o právním postavení a odměňování soudců, které maďarský parlament přijal v prosinci 2020, zopakovala doporučení vyjádřená v jejím stanovisku z roku 2012, pokud jde o úlohu předsedy Národního soudního úřadu, jímž se příslušné orgány nezabývaly; vzhledem k tomu, že Benátská komise rovněž doporučila stanovit jasné, transparentní a předvídatelné podmínky pro přidělování soudců na vyšší pozici po ukončení jejich předchozího vyslání; vzhledem k tomu, že Benátská komise vydala několik doporučení týkajících se přidělování případů, pravomoci předsedy Nejvyššího soudu navyšovat počet soudních kolegií, rozhodnutí o jednotnosti a složení senátů v rámci řízení o jednotné stížnosti; vzhledem k tomu, že Benátská komise rovněž zjistila, že režim jmenování prezidenta Nejvyššího soudu zavedený změnami z roku 2019 by mohl představovat vážné riziko politizace a mít významné důsledky pro nezávislost soudnictví nebo jeho vnímání veřejností, a to kvůli zásadní úloze této funkce v soudním systému;
- AG. vzhledem k tomu, že skupina GRECO ve své druhé průběžné zprávě o plnění povinností ze dne 25. září 2020 konstatovala, že nebyl zaznamenán žádný další pokrok v souvislosti se soudci a třemi zbývajících neprovedenými doporučeními, a že její vlastní zjištění týkající se pravomocí předsedy Národního soudního úřadu (jak pokud jde o postup jmenování nebo povyšování kandidátů na funkce soudců, tak o postup přerazení soudců) mají i nadále zvláštní význam; vzhledem k tomu, že pokud jde o státní zástupce, skupina GRECO uvítala, že v platnost vstoupily legislativní změny, které stanovují povinné zapojení disciplinárního komisaře do disciplinárního řízení, aniž by však potvrdila, že 17. doporučení (disciplinární řízení v případě státních zástupců) bylo nyní dodrženo; vzhledem k tomu, že nebylo dosaženo žádného pokroku, pokud jde o prodloužení funkčního období nejvyššího státního zástupce, širokou imunitu státních zástupců a vypracování kritérií, jimiž by se mělo řídit odebrání případů podřízeným státním zástupcům;
- AH. vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodaj OSN pro nezávislost soudců a právníků ve svém sdělení ze dne 15. dubna 2021 adresovaném maďarské vládě vyslovil názor, že jmenování prezidenta Nejvyššího soudu lze považovat za útok na nezávislost soudnictví a za pokus o to, aby se soudnictví podrobilo vůli zákonodárné složky, což je v rozporu se zásadou dělby moci; vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodaj poukázal také na zvláště znepokojivou skutečnost, totiž že byl předseda Nejvyššího soudu zvolen navzdory zjevné námitce Národní soudní rady, a zdůraznil, že rozhodnutí

Čtvrtek 15. září 2022

ignorovat negativní stanovisko této rady lze vykládat jako politické prohlášení vládnoucí většiny; vzhledem k tomu, že podle zvláštního zpravodaje bylo hlavním účinkem reformy soudního systému, ne-li hlavním cílem, narušení ústavně chráněné zásady nezávislosti soudnictví a umožnění zákonodárným a výkonným orgánům zasahovat do výkonu spravedlnosti;

- AI. vzhledem k tomu, že ve svém rozhodnutí ze dne 2. prosince 2021 o očekávaném posíleném dohledu nad výkonem rozsudků Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ve věci *Gazsó Group vs. Maďarsko* Výbor ministrů Rady Evropy připomněl, že se dotýčná skupina případů týkala strukturálního problému nadměrné délky občanskoprávních, trestních a správních řízení a nedostatku účinných vnitrostátních opravných prostředků; vzhledem k tomu, že Výbor ministrů vzal s uspokojením na vědomí přijetí návrhu zákona, kterým se zavádí kompenzační opravný prostředek v případě nepřiměřeně dlouhých občanskoprávních řízení, ale důrazně vyzval příslušné orgány, aby zajistily, aby byl tento zákon v souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech; vzhledem k významu této záležitosti, její odborné povaze a uplynutí lhůty stanovené ESLP v jeho pilotním rozsudku ze dne 16. října 2016 Výbor ministrů důrazně vybídl příslušné orgány, aby prozkoumaly veškeré možné způsoby urychlení svého plánování;
- AJ. vzhledem k tomu, že dne 9. března 2022 Výbor ministrů Rady Evropy ve svém prozatímním usnesení o očekávaném posíleném dohledu nad výkonem rozsudku ESLP ve věci *Baka v. Maďarsko* důrazně vyzval příslušné orgány, aby v úzké spolupráci se sekretariátem Výboru ministrů zvýšily své úsilí o nalezení způsobů, jak zavést požadovaná opatření k zajištění toho, aby rozhodnutí maďarského parlamentu o odvolání předsedy Nejvyššího soudu (tzv. Kúria) podléhalo účinnému dohledu nezávislého soudního orgánu v souladu s judikaturou ESLP; vzhledem k tomu, že Výbor ministrů rovněž také připomněl, že se orgány zavázaly k vyhodnocení vnitrostátních právních předpisů týkajících se postavení soudců a správy soudů, a naléhavě je vyzval, aby předložily závěry svého hodnocení, včetně záruk a opatření na ochranu soudců před neoprávněnými zásahy, aby tak mohl Výbor ministrů plně posoudit, zda obavy týkající se odrazujícího účinku (tzv. chilling effect) na svobodu projevu soudců v důsledku porušení, k nimž došlo v těchto případech, byly rozptýleny;
- AK. vzhledem k tomu, že Maďarsko zaujímá 69. místo ze 139 zemí v indexu právního státu World Justice Project pro rok 2021 (pokles o dvě místa ve srovnání s předchozím rokem) a zaujímá poslední místo (31. z 31 zemí) v EU, ESVO a regionu Severní Ameriky;

Korupce a střety zájmů

- AL. vzhledem k tomu, že Komise dne 13. července 2022 ve zprávě o právním státu za rok 2022 v kapitole věnované Maďarsku uvedla, že provádění většiny opatření v rámci protikorupční strategie na období 2020–2022 bylo odloženo a že nebyla oznámena žádná nová strategie a že přetrvávají nedostatky, pokud jde o lobbování a efekt „otáčivých dveří“ a rovněž financování politických stran a kampaní; vzhledem k tomu, že nezávislé kontrolní mechanismy stále nejsou schopny v dostatečné míře odhalovat korupci a přetrvávají obavy ohledně nedostatku systematických kontrol a nedostatečného dohledu nad majetkovými příznámi a prohlášeními o zájmech, jakož i ohledně chybějících pravidel pro střet zájmů pro svěřenské fondy veřejného zájmu; vzhledem k tomu, že nedostatečné výsledky vyšetřování obvinění z korupce týkajících se vysoce postavených úředníků a jejich bezprostředního okolí jsou i nadále vážným problémem, třebaže bylo zahájeno prošetřování některých nových případů korupce na vysoké úrovni; vzhledem k tomu, že obavy vzbuzuje také nedostatek soudního přezkumu rozhodnutí nevyšetřovat a nestíhat korupci, zejména jedná-li se o prostředí, kde se stále ještě neřeší rizika klientelismu, protekcionismu a nepotismu ve veřejné správě na vysoké úrovni;
- AM. vzhledem k tomu, že ve svých odpovědích na písemné otázky adresované komisaři Hahnovi v rámci slyšení ze dne 11. listopadu 2019 o udělení absolutoria Komisi za rok 2018 Komise uvedla, že v období 2014–2020 byly v Maďarsku v návaznosti na horizontální audit v oblasti zadávání veřejných zakázek, který odhalil závažné nedostatky ve fungování systému řízení a kontroly v souvislosti s kontrolou postupů zadávání veřejných zakázek, přijaty a provedeny paušální finanční opravy;
- AN. vzhledem k tomu, že ve svém doporučení ze dne 12. července 2022 pro doporučení Rady k národnímu programu reformy Maďarska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Maďarska z roku 2022 Rada Maďarsku doporučila, aby přijalo opatření k posílení protikorupčního rámce, mimo jiné zlepšením úsilí v oblasti stíhání a přístupu k veřejným informacím, a k posílení nezávislosti soudnictví, jakož i ke zlepšení kvality a transparentnosti rozhodovacího procesu prostřednictvím účinného společenského dialogu, spolupráce s dalšími zúčastněnými stranami a pravidelných posouzení dopadů a ke zlepšení hospodářské soutěže v oblasti zadávání veřejných zakázek;

Čtvrtek 15. září 2022

- AO. vzhledem k tomu, že Evropský úřad pro boj proti podvodům ve své zprávě o činnosti za rok 2020 ze dne 10. června 2021 uvedl, že Komise doporučil, aby získala zpět 2,2 % plateb uskutečněných v rámci evropských strukturálních a investičních fondů a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova na období 2016–2020; vzhledem k tomu, že se jedná o nejvyšší procentuální podíl plateb, které mají být od členských států získány zpět, a že tento podíl výrazně převyšuje průměr 0,29 %; vzhledem k tomu, že v souvislosti s finančními prostředky EU určenými pro oblast rozvoje, které byly přiděleny Maďarsku, došlo k podvodům; vzhledem k tomu, že spolu s vysokou mírou korupce došlo k nárůstu sociální nerovnosti a chudoby, což vede nejen k velké nejistotě mezi obyvatelstvem, ale představuje také porušení základních práv;
- AP. vzhledem k tomu, že v listopadu 2021 zaslala Komise Maďarsku dopis týkající se zásadních problémů, pokud jde o nezávislost soudnictví, neúčinné stíhání korupce a nedostatky v zadávání veřejných zakázek, které by mohly představovat riziko pro finanční zájmy EU; vzhledem k tomu, že Komise ve svém dopise popsala systémové problémy a nedostatečné vyvozování odpovědnosti za korupci, přičemž maďarským orgánům položila 16 konkrétních otázek týkajících se záležitostí, jako jsou střety zájmů, příjemci prostředků EU a záruky soudního přezkumu nezávislými soudy; vzhledem k tomu, že navzdory těmto obavám Komise odložila uplatňování nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu ⁽¹⁰⁾ do dubna 2022;
- AQ. vzhledem k tomu, že předsedkyně Komise dne 5. dubna 2022 oznámila, že komisař pro rozpočet a správu Johannes Hahn informoval maďarské orgány o plánech Komise přistoupit k dalšímu kroku a formálně aktivovat nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, zejména v souvislosti s problémy týkajícími se korupce; vzhledem k tomu, že Komise konečně zahájila formální postup proti Maďarsku podle nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, neboť dne 27. dubna 2022 vydala písemné oznámení; vzhledem k tomu, že dne 20. července 2022 se Komise rozhodla informovat Maďarsko o svém záměru předložit návrh prováděcího rozhodnutí Rady a dát mu příležitost předložit připomínky;
- AR. vzhledem k tomu, že dne 6. dubna 2022 Komise rozhodla, že Maďarsku zašle dodatečnou výzvu, aby zajistila správné provedení směrnice 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek ⁽¹¹⁾, směrnice 2014/23/EU o udělování koncesí ⁽¹²⁾ a směrnice 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb ⁽¹³⁾; vzhledem k tomu, že podle Komise maďarské právo umožňuje širší uplatňování výjimek, pokud jde o bezpečnostní důvody a smlouvy dotované prostřednictvím daňových zvýhodnění, a že tyto výjimky vedou k širšímu vyloučení smluv z povinností podle práva EU; vzhledem k tomu, že Komise se dále domnívá, že změny maďarského těžebního zákona, které umožňují udělovat koncese na těžbu bez transparentních nabídkových řízení, jsou v rozporu se zásadou transparentnosti;
- AS. vzhledem k tomu, že dne 19. května 2022 se Komise rozhodla zaslat Maďarsku výzvu týkající se nesprávného provedení směrnice (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie ⁽¹⁴⁾;
- AT. vzhledem k tomu, že dne 25. září 2020 skupina GRECO ve své druhé průběžné zprávě o plnění doporučení konstatovala, že Maďarsko dosud uspokojivě provedlo nebo uspokojivě realizovalo pouze pět z 18 doporučení obsažených ve čtvrté hodnotící zprávě, a dospěla k závěru, že celkově nízká úroveň plnění doporučení je i nadále „globálně neuspokojivá“;
- AU. vzhledem k tomu, že se Maďarsko rozhodlo, že se nebude podílet na posílené spolupráci za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce ani se nebude účastnit posílené spolupráce mezi žalobci EU;

⁽¹⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie, (Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1).

⁽¹¹⁾ Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 65.

⁽¹²⁾ Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 1.

⁽¹³⁾ Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 243.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29.

Čtvrtek 15. září 2022

- AV. vzhledem k tomu, že ve svém technickém přezkumu zprávy o stavu ochrany maďarské složky přeshraničního světového dědictví „Fertő/Neusiedlersee Cultural Landscape“ vytvořené v květnu 2021 dospěla Mezinárodní rada UNESCO pro památky a lokality k závěru, že projekt rekreačního střediska u jezera Sopron Fertő by ve své plánované velikosti a formě poškodil autentičnost a integritu přeshraničního světového dědictví;
- AW. vzhledem k tomu, že Maďarsko se umístilo na 73. místě ze 180 zemí a území, na něž se vztahuje index vnímání korupce organizace Transparency International za rok 2021 (pokles o jedno místo ve srovnání s předchozím rokem), a jeho pořadí od roku 2012 neustále klesá;

Ochrana soukromí a údajů

- AX. vzhledem k tomu, že ve zprávě z pracovní cesty ad hoc delegace Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci do Budapešti ve dnech 29. září až 1. října 2021 byly vyjádřeny obavy ohledně toho, že ve stávajících právních předpisech chybí záruky týkající se sledování osob, aniž by existoval systém skutečných brzd a protivah a nápravných opatření; vzhledem k tomu, že byly také vyjádřeny obavy ohledně údajného používání špiónážního softwaru Pegasus, který vyvinula společnost NSO Group, a zvýšeného sledování aktivistů, novinářů, právníků a politiků;
- AY. vzhledem k tomu, že v červenci 2021 investigativní portál Direkt36 na základě údajů uniklých z jedné z databází odhalil, že v letech 2018 až 2021 byl špiónážní software Pegasus použit ke sledování přibližně 300 maďarských občanů, včetně nezávislých novinářů, vlastníků sdělovacích prostředků, právníků, politiků, podnikatelů kritizujících vládu a bývalých státních úředníků; vzhledem k tomu, že evropský inspektor ochrany údajů ve svých předběžných poznámkách k modernímu špiónážnímu softwaru, které byly zveřejněny dne 15. února 2022, dospěl k závěru, že rozsáhlé využívání vysoce vyspělých špiónážních softwarů, jako je Pegasus, může způsobit bezprecedentní rizika a škody, nejen pokud jde o základní práva a svobody, ale také o demokracii a právní stát, přičemž nastínil sérii kroků a opatření, které by měly být zárukou ochrany před nezákonným využíváním špiónážního softwaru, a uvedl, že nejúčinnější cestou, jak chránit základní práva a svobody, by bylo zakázat v EU vývoj a zavádění špiónážního softwaru, který disponuje kapacitami softwaru Pegasus; vzhledem k tomu, že provládní sdělovací prostředky v Maďarsku o softwaru Pegasus téměř vůbec neinformovaly;
- AZ. vzhledem k tomu, že Výbor ministrů Rady Evropy ve svém rozhodnutí ze dne 9. března 2022 o očekávaném posíleném dohledu nad výkonem rozsudku ESLP ve věci *Szabó a Vissy v. Maďarsko* připomněl, že dotčený případ se týkal porušení práva stěžovatelů na respektování jejich soukromého a rodinného života a jejich soukromé korespondence, k nimž došlo v důsledku maďarských právních předpisů o opatřeních tajného sledování souvisejících s národní bezpečností, které postrádaly dostatečně přesné, účinné a komplexní záruky týkající se nařízení a výkonu těchto opatření a případného zjednání nápravy v souvislosti s nimi; vzhledem k tomu, že Výbor ministrů dále zdůraznil, že tajné sledování by mělo být považováno za vysoce rušivý akt, který potenciálně zasahuje do práva na svobodu projevu a soukromí a ohrožuje základy demokratické společnosti, a zároveň připomněl, že v reakci na rozsudek ESLP orgány v roce 2017 oznámily, že je třeba provést legislativní reformu; vzhledem k tomu, že Výbor ministrů s vážným znepokojením konstatoval, že legislativní proces je stále v předběžné fázi a že orgány nedoložily žádný další relevantní vývoj, a proto důrazně vyzval orgány, aby urychleně přijaly opatření nezbytná k tomu, aby vnitrostátní právní předpisy byly plně v souladu s požadavky Evropské úmluvy o lidských právech, aby stanovily harmonogram legislativního procesu a aby výboru předložily návrh legislativního návrhu;

Svoboda projevu, včetně plurality sdělovacích prostředků

- BA. vzhledem k tomu, že Komise ve zprávě o právním státu za rok 2022 ze dne 13. července 2022 v kapitole věnované Maďarsku uvedla, že je třeba posílit funkční nezávislost a účinnost Úřadu pro sdělovací prostředky a že pokračující směřování značného objemu státní reklamy do provládních sdělovacích prostředků vytváří nerovné podmínky v mediálním prostředí; vzhledem k tomu, že veřejnoprávní sdělovací prostředky působí v rámci složitého institucionálního systému, přičemž panují obavy o jejich redakční a finanční nezávislost, a že pracovníci sdělovacích prostředků i nadále čelí problémům při výkonu své činnosti, včetně sledování investigativních novinářů; vzhledem k tomu, že v přístupu k veřejným informacím je i nadále bráněno v rámci stavu ohrožení;

Čtvrtek 15. září 2022

- BB. vzhledem k tomu, že dne 15. července 2022 se Komise rozhodla žalovat Maďarsko u Soudního dvora z důvodu porušení telekomunikačních předpisů EU rozhodnutím maďarské Rady pro sdělovací prostředky, v němž z velmi pochybných důvodů zamítla žádost společnosti Klubrádió o využívání rádiového spektra; vzhledem k tomu, že Komise dospěla k závěru, že rozhodnutí maďarské Rady pro sdělovací prostředky zamítnout prodloužení platnosti práv společnosti Klubrádió bylo nepřiměřené a netransparentní a že maďarský vnitrostátní zákon o sdělovacích prostředcích byl v tomto konkrétním případě uplatňován diskriminačním způsobem, což je v rozporu se směrnicí (EU) 2018/1972, kterou se stanoví evropský kodex pro elektronické komunikace¹⁶, a se svobodou projevu⁽¹⁵⁾;
- BC. vzhledem k tomu, že dne 11. září 2018 byla založena Středoevropská nadace pro tisk a sdělovací prostředky (KESMA); vzhledem k tomu, že konsolidace více než 470 sdělovacích prostředků v rámci nadace KESMA měla dopady, pokud jde o zmenšení prostoru pro nezávislé a opoziční sdělovací prostředky a přístup maďarských občanů k informacím; vzhledem k tomu, že finanční prostředky vynaložené na veřejné sdělovací prostředky a KESMA jsou využívány na vládní propagandu a diskreditaci opozice a nevládních organizací; vzhledem k tomu, že mediální prostředí může být ovlivňováno ve prospěch vlády prostřednictvím manipulace s vlastnictvím sdělovacích prostředků, ovládnutím regulačních orgánů a dříve nezávislých sdělovacích prostředků ze strany státu, vládními příjmy z reklamy a udělováním licencí, což jsou metody, které se opakují i v jiných částech Evropy;
- BD. vzhledem k tomu, že ve svém rozsudku ze dne 8. října 2019 ve věci *Szurovecz v. Maďarsko* dospěl ESLP k závěru, že došlo k porušení svobody projevu, pokud jde o znemožnění přístupu sdělovacích prostředků do přijímacích zařízení pro žadatele o azyl; vzhledem k tomu, že dohled nad výkonem tohoto rozsudku stále chybí;
- BE. vzhledem k tomu, že Evropský soud pro lidská práva ve svých rozsudcích ze dne 3. prosince 2019 ve věci *Scheiring a Szabó v. Maďarsko* a ze dne 2. prosince 2021 ve věci *Szél v. Maďarsko* konstatoval, že došlo k porušení svobody projevu, pokud jde o umístění transparentů v maďarském parlamentu; vzhledem k tomu, že dohled nad výkonem těchto rozsudků stále chybí;
- BF. vzhledem k tomu, že ve svém rozsudku ze dne 20. ledna 2020 ve věci *Magyar Kétfarkú Kutya Párt v. Maďarsko* dospěl ESLP k závěru, že došlo k porušení svobody projevu v souvislosti s tresty za poskytování mobilní aplikace politické strany, která voličům umožňovala, aby si vyfotili, anonymně načetli a komentovali neplatné hlasy odevzdané během referenda o imigraci v roce 2016; vzhledem k tomu, že dohled nad výkonem tohoto rozsudku stále chybí;
- BG. vzhledem k tomu, že dne 23. března 2020 vyjádřil zástupce OBSE pro svobodu sdělovacích prostředků ve svém prohlášení znepokojení nad ustanoveními návrhu zákona o reakci na koronavirus v Maďarsku, jež by mohla mít negativní dopad na práci sdělovacích prostředků, které informují o pandemii;
- BH. vzhledem k tomu, že ve svém rozsudku ze dne 26. května 2020 ve věci *Mándli a další v. Maďarsko* dospěl ESLP k závěru, že v případě zrušení novinářské akreditace stěžovalů v maďarském parlamentu došlo k porušení svobody projevu; vzhledem k tomu, že dohled nad výkonem tohoto rozsudku stále chybí;
- BI. vzhledem k tomu, že propuštění šéfredaktora předního maďarského nezávislého zpravodajského portálu Index.hu dne 24. července 2020 vedlo k tomu, že více než 70 novinářů podalo na protest proti jednoznačnému vměšování a vládnímu tlaku na jejich zpravodajský portál hromadnou výpověď;
- BJ. vzhledem k tomu, že podle prvního přehledu v rámci projektu mapování svobody sdělovacích prostředků financovaného Komisí a zveřejněného v červenci 2020 měla krize COVID-19 v Maďarsku zřejmě největší dopad na svobodu sdělovacích prostředků ze všech evropských zemí, neboť se prohloubily již existující problémy a objevily se nové otázky; vzhledem k tomu, že nové právní předpisy proti šíření „falešných“ nebo „zkreslených“ informací, které byly v Maďarsku přijaty během nouzového stavu, způsobily mezi sdělovacími prostředky a aktéry v této oblasti nejistotu a autocenzuru;
- BK. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve svém memorandu o svobodě projevu a svobodě sdělovacích prostředků v Maďarsku zveřejněném dne 30. března 2021 uvedla, že kombinované účinky regulačního orgánu pro sdělovací prostředky, který je politicky kontrolován, trvalých a předpojatých zásahů státu do mediálního trhu narušily podmínky pro pluralitu sdělovacích prostředků a svobodu projevu v Maďarsku; vzhledem k tomu, že komisařka rovněž dospěla k závěru, že svobodná politická diskuse a svobodná výměna různých názorů, které jsou předpokladem pro úspěch demokratických společností, byly výrazně omezeny, zejména mimo hlavní město;

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. L 321, 17.12.2018, s. 36.

Čtvrtek 15. září 2022

- BL. vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodajka OSN pro prosazování a ochranu práva na svobodu přesvědčení a projevu v návaznosti na svou návštěvu Maďarska ve dnech 15. až 22. listopadu 2021 uvedla, že intervence Maďarska v odvětví sdělovacích prostředků v posledním desetiletí by v nadcházejících volbách mohly představovat riziko pro lidská práva; vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodajka OSN dále upřesnila, že tím, že uplatňují vliv na regulační orgány sdělovacích prostředků, poskytují značné státní prostředky na podporu provládních sdělovacích prostředků, usnadňují rozšiřování a rozvoj sdělovacích prostředků, které se řídí provládní redakční linií, a ostrakizují sdělovací prostředky a novináře, kteří podávají zprávy kritizující vládu, orgány aktivně přetvářejí mediální odvětví a ve svém úsilí o nastolení „vyváženosti“ podkopávají rozmanitost, pluralitu a nezávislost sdělovacích prostředků;
- BM. vzhledem k tomu, že mezinárodní volební pozorovatelská mise OBSE dne 4. dubna 2022 v prohlášení o předběžných zjištěních a závěrech po parlamentních volbách a referendu uvedla, že předpojatost a nedostatečná vyváženost v monitorovaném zpravodajství a absence diskusí mezi hlavními protivníky v těchto volbách výrazně omezily možnost voličů učinit informovanou volbu; vzhledem k tomu, že mezinárodní volební pozorovatelská mise OBSE dne 29. července 2022 ve své závěrečné zprávě zdůraznila, že rozsáhlé vládní reklamní kampaně a neobjektivní zpravodajství ve veřejných a mnoha soukromých sdělovacích prostředcích poskytly vládnoucí straně platformu pro všudypřítomnou kampaň;
- BN. vzhledem k tomu, že dne 8. dubna 2022 maďarský národní volební úřad označil za protiprávní celostátní kampaň nevládních organizací, v níž byli lidé vyzváni, aby v referendu, které se týkalo přístupu dětí k informacím o otázkách sexuální orientace a genderové identity, hlasovali neplatně, a uložil pokuty 16 různým maďarským nevládním organizacím, které se zúčastnily kampaně k tomuto referendu;
- BO. vzhledem k tomu, že Maďarsko se řadí na 85. místo ze 180 zemí a území podle světového indexu svobody tisku organizace Reportéři bez hranic za rok 2022 a je uvedeno v analýze pro oblast Evropa – Střední Asie jako jedna ze zemí, které zintenzívnily tvrdé zákony proti novinářům;

Akademická svoboda

- BP. vzhledem k tomu, že v rozsudku ze dne 6. října 2020 ve věci C-66/18 *Komise v. Maďarsko* (Enseignement supérieur) Soudní dvůr Evropské unie rozhodl, že Maďarsko tím, že přijalo opatření stanovená v čl. 76 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. CCIV z roku 2011 o národním vysokoškolském vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají z článku 13, čl. 14 odst. 3 a článku 16 Listiny, článku 49 Smlouvy o fungování EU a článku 16 směrnice 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu⁽¹⁶⁾, jakož i z Dohody o zřízení Světové obchodní organizace; vzhledem k tomu, že Středoevropská univerzita musela opustit Budapešť;
- BQ. vzhledem k tomu, že v říjnu 2018 maďarská vláda rozhodla, že genderová studia budou vyřazena ze seznamu magisterských studijních programů způsobilých pro akreditaci a veřejné financování;
- BR. vzhledem k tomu, že dne 2. července 2019 přijal maďarský parlament změny řady zákonů o institucionálním systému a financování výzkumu, vývoje a inovací, čímž Akademii věd zbavil její nezávislosti; vzhledem k tomu, že dne 31. srpna 2020 odstoupilo vedení Univerzity divadelního a filmového umění (SZFE) na protest proti ustavení správní rady jmenované vládou; vzhledem k tomu, že ministerstvo pro technologie a inovace jmenovalo pět členů nové správní rady a odmítlo členy navržené univerzitním senátem; vzhledem k tomu, že dvě třetiny z 33 nadací pro správu aktiv veřejného zájmu vykonávajících veřejné funkce, které byly vytvořeny do konce roku 2021, budou řídit vysokoškolské instituce, které dříve provozoval stát;
- BS. vzhledem k tomu, že dne 2. července 2021 Benátská komise ve svém stanovisku k ústavním změnám přijatým maďarským parlamentem v prosinci 2020 poznamenala, že by měl být znovu zvážěn článek 7 deváté změny týkající se článku 38 ústavy a zavedení nadací pro správu aktiv veřejného zájmu vykonávajících veřejné funkce do základního práva; vzhledem k tomu, že Benátská komise doporučila, že tyto nadace by měly být spíše upraveny zákonem, který

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. L 376, 27.12.2006, s. 36.

Čtvrtek 15. září 2022

jasně stanoví všechny příslušné povinnosti transparentnosti a odpovědnosti za správu jejich finančních prostředků (veřejných i soukromých), jakož i vhodné záruky nezávislosti, pokud jde o složení a fungování správní rady; vzhledem k tomu, že Benátská komise rovněž uvedla, že tyto zákony by měly zohledňovat významnou úlohu univerzit jako prostoru svobody myšlení a svobodné debaty a stanovit veškerá náležitá opatření k zajištění řádné ochrany akademické nezávislosti a institucionální autonomie;

- BT. vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodajka OSN pro podporu a ochranu práva na svobodu přesvědčení a projevu ve svém prohlášení ze dne 22. listopadu 2021 v návaznosti na návštěvu Maďarska naléhavě vyzvala orgány, aby účinně chránily akademickou svobodu a respektovaly práva profesorů a studentů, a to vzhledem k rizikům, které pro nezávislost akademických pracovníků představuje privatizace státních univerzit;

Svoboda náboženského vyznání

- BU. vzhledem k tomu, že dne 21. prosince 2018 byla vyhlášena komplexní změna církevního zákona z roku 2011; vzhledem k tomu, že podle maďarské vlády by tato změna otevřela pro náboženské komunity zákonné možnosti, jak požádat u Městského soudu v Budapešti o status náboženského sdružení, registrované církve nebo začleněné církve; vzhledem k tomu, že dohled nad výkonem rozsudku ESLP ve věci *Magyar Keresztény Mennonita Egyház a další v. Maďarsko*, v němž bylo shledáno porušení práva na svobodu sdružování ve světle práva na svobodu náboženského vyznání v důsledku zrušení registrace církví, stále chybí;
- BV. vzhledem k tomu, že dne 2. července 2021 Benátská komise ve svém stanovisku k ústavním změnám přijatým maďarským parlamentem v prosinci 2020 vydala doporučení v tom smyslu, že systém veřejných škol musí poskytovat objektivní a pluralitní osnovy, aby se zabránilo indoktrinaci a diskriminaci z jakýchkoli důvodů, přičemž musí respektovat přesvědčení rodičů a jejich svobodu volby mezi náboženským a nenáboženským vyučováním;
- BW. vzhledem k tomu, že Komise dne 13. července 2022 uvedla v kapitole o Maďarsku, která je součástí zprávy o právním státu za rok 2022, že na organizace občanské společnosti je i nadále vyvíjen tlak; vzhledem k tomu, že dne 27. července 2022 několik organizací občanské společnosti uvedlo, že návrh zákona předložený vládou, který mění pravidla pro veřejné konzultace „v zájmu dosažení dohody s Evropskou komisí“, nabízí řešení jen zdánlivě; vzhledem k tomu, že Komise rovněž poukázala na to, že posílení účasti veřejnosti na tvorbě právních předpisů je důležitým cílem, ale v první řadě by vyžadovalo skutečnou vůli ze strany vlády, smysluplné provádění stávajících právních předpisů a mnohem účinnější záruky než ty, které jsou obsaženy v návrhu zákona;

Svoboda sdružování

- BX. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozsudku ze dne 18. června 2020 ve věci C-78/18, *Komise v. Maďarsko* (transparentnost sdružení), dospěl k závěru, že přijetím ustanovení ⁽¹⁷⁾ zákona č. LXXVI z roku 2017 o transparentnosti organizací, které dostávají podporu ze zahraničí, zavedlo Maďarsko diskriminační a neodůvodněná omezení zahraničních darů organizacím občanské společnosti v rozporu se svými povinnostmi podle článku 63 Smlouvy o fungování EU a článků 7, 8 a 12 Listiny; vzhledem k tomu, že dne 18. února 2021 se Komise rozhodla zaslat maďarským orgánům výzvu, neboť měla za to, že nepřijaly nezbytná opatření ke splnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku; vzhledem k tomu, že dne 20. července 2021 Komise ve zprávě o právním státu za rok 2021 v kapitole věnované Maďarsku uvedla, že maďarský parlament tento zákon zrušil a zavedl nová pravidla pro kontroly zákonnosti týkající se občanské společnosti a že je i nadále vyvíjen tlak na organizace občanské společnosti kritické vůči vládě; vzhledem k tomu, že systematické rušení zásad právního státu, demokracie a základních práv výrazně omezilo prostor pro opoziční strany a organizace občanské společnosti, odbory a zájmové skupiny a neponechává žádný prostor pro společenský dialog a konzultace;

⁽¹⁷⁾ Ustanovení, která ukládají povinnosti registrace, prohlášení a zveřejnění určitým kategoriím organizací občanské společnosti, které přímo nebo nepřímo čerpají podporu ze zahraničí přesahující určitou prahovou hodnotu, a jež stanoví možnost uložení sankcí vůči organizacím, které tyto povinnosti neplní.

Čtvrtek 15. září 2022

- BY. vzhledem k tomu, že přijetí nového zákona nepředcházela žádná veřejná konzultace a nedošlo ani k přímým konzultacím s nevládními organizacemi, což je v rozporu s doporučením Benátské komise, které uvedla ve svém stanovisku ze dne 20. června 2017, a sice že by se do veřejné konzultace měly pokud možno zapojit všechny organizace občanské společnosti, jejichž status, financování nebo oblasti činnosti budou ovlivněny vstupem tohoto právního předpisu v platnost; vzhledem k tomu, že podle nového zákona mohou být tyto organizace nyní podrobovány pravidelným finančním kontrolám Státního kontrolního úřadu; vzhledem k tomu, že organizace občanské společnosti se obávají, že Státní kontrolní úřad, jehož hlavní funkcí je sledovat využívání veřejných prostředků, a nikoli soukromých darů, bude využíván k tomu, aby na ně vyvíjel větší tlak; vzhledem k tomu, že organizace občanské společnosti varovaly, že novým zákonem o nevládních organizacích stát zasahuje do autonomie sdružování organizací zřízených na základě práva na sdružování a do soukromí občanů, kteří hájí veřejný zájem, a že tento zákon poškozují uplatňování svobody projevu a demokratickou veřejnost jako celek; vzhledem k tomu, že Státní kontrolní úřad zahájil dne 17. května 2022 kontroly desítek nevládních organizací a požádal o jejich účetní politiku a politiku správy hotovosti;
- BZ. vzhledem k tomu, že dne 23. července 2021 bylo oznámeno, že dárcovské státy fondů Evropského hospodářského prostoru a Norských fondů – Island, Lichtenštejnsko a Norsko – nedosáhly dohody o jmenování provozovatele fondu, který by spravoval financování občanské společnosti v Maďarsku; vzhledem k tomu, že v důsledku toho nebudou během stávajícího období financování prováděny žádné programy, čímž se ruší financování ve výši 214,6 milionu EUR, které bylo vyčleněno pro Maďarsko;
- CA. vzhledem k tomu, že dne 17. prosince 2018 Benátská komise a OBSE/ODIHR ve svém společném stanovisku k oddílu 253 zákona XLI ze dne 20. července 2018, kterým se mění některé daňové zákony a další související zákony, a ke zvláštní imigrační dani uvedly, že 25 % daň z finanční podpory činnosti podporující přistěhovalectví prováděné v Maďarsku nebo z finanční podpory na provoz organizací se sídlem v Maďarsku, které vykonávají činnost podporující přistěhovalectví, nesplňuje požadavek zákonnosti a představuje neodůvodněný zásah do práva dotčených nevládních organizací na svobodu projevu a sdružování;
- CB. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve své zprávě ze dne 21. května 2019 vypracované v návaznosti na její návštěvu Maďarska ve dnech 4. až 8. února 2019 zdůraznila, že legislativní opatření stigmatizovala a kriminalizovala činnosti občanské společnosti, které by měly být v demokratické společnosti považovány za plně legitimní a mají trvalý odrazující účinek na nevládní organizace, a současně poznamenala, že některá právní ustanovení jsou výjimečně vágní, svévolná a neprováděná v praxi;
- CC. vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodaj OSN pro lidská práva migrantů ve své zprávě ze dne 11. května 2020 o návštěvě Maďarska v roce ve dnech 10.–17. července 2019 uvedl, že organizace občanské společnosti zabývající se právy migrantů v Maďarsku se při výkonu své legitimní a důležité práce potýkaly s řadou překážek, které vyplývají z legislativních změn, finančních omezení a dalších operativních a praktických opatření přijatých příslušnými orgány; vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodaj OSN také konstatoval, že řada organizací občanské společnosti byla podrobena očerňujícím kampaním, v některých případech následovaným správním nebo trestním vyšetřováním;

Právo na rovné zacházení, včetně práv osob LGBTIQ

- CD. vzhledem k tomu, že dne 13. července 2022 Komise v kapitole o Maďarsku ve zprávě o právním státu za rok 2022 uvedla, že maďarský komisař pro základní práva získal více pravomocí, ale na základě pochybností o jeho nezávislosti byla snížena akreditace jeho úřadu; vzhledem k tomu, že Podvýbor pro akreditaci Globální aliance národních institucí pro lidská práva ve své zprávě a doporučeních z virtuálního zasedání uspořádaného ve dnech 14.–25. března 2022 doporučil snížit zařazení komisaře pro základní práva na status B, neboť podvýbor neobdržel písemné důkazy nezbytné k prokázání toho, že komisař účinně vykonává svůj mandát ve vztahu ke zranitelným skupinám, jako jsou etnické menšiny, osoby LGBTIQ, obránci lidských práv, uprchlíci a migranti, nebo v souvislosti s důležitými otázkami v oblasti lidských práv, jako je pluralita sdělovacích prostředků, občanský prostor a nezávislost soudnictví; vzhledem k tomu, že podvýbor je toho názoru, že komisař jedná způsobem, který vážně ohrožuje soulad s pařížskými zásadami pro kritéria norem pro vnitrostátní lidskoprávní instituce; vzhledem k tomu, že podvýbor rovněž zaznamenal problémy týkající se procesů výběru a jmenování a pracovních vztahů a spolupráce s organizacemi občanské společnosti a obránci lidských práv;

Čtvrtek 15. září 2022

- CE. vzhledem k tomu, že dne 15. června 2021 maďarský parlament přijal zákon původně určený k boji proti pedofilii, který v návaznosti na změny navržené poslanci vládnoucí strany Fidesz obsahuje ustanovení zakazující zobrazování homosexuality a změn pohlaví nezletilým osobám; vzhledem k tomu, že zákon zakazuje, aby témata homosexuality a změny pohlaví byla součástí sexuální výchovy, a stanoví, že tuto výchovu mohou nyní vyučovat pouze registrované organizace; vzhledem k tomu, že změny zákona o obchodní reklamě a zákona o sdělovacích prostředcích vyžadují, aby reklama a obsah ukazující LGBTI osoby patřily do kategorie V (tj. nedoporučováno pro nezletilé osoby); vzhledem k tomu, že spojování sexuální orientace a genderové identity s trestnými činy, jako je pedofilie, je nepřijatelné a vede k další diskriminaci a stigmatizaci sexuálních menšin; vzhledem k tomu, že v důsledku vnitrostátních předpisů, kterými se osobám mladším 18 let zakazuje nebo omezuje přístup k obsahu, který znázorňuje takzvanou „odlišnost od sebeidentity odpovídající pohlaví při narození, změnu pohlaví nebo homosexualitu“, vydala maďarská vláda dekrety, kterým se knihkupcům dětské literatury nařizuje, aby balili knihy a média, která zobrazují homosexualitu, do „uzavřených obalů“, a zakazuje prodej knih či médií, které zobrazují vztahy mezi osobami stejného pohlaví nebo změny pohlaví, v okruhu do 200 metrů od každé školy nebo kostela; vzhledem k tomu, že se to vztahovalo i na knihu příběhů pro děti „Fairlyland is for everyone“ od nakladatelství Labriz;
- CF. vzhledem k tomu, že dne 2. prosince 2021 Komise rozhodla zaslat maďarským orgánům odůvodněné stanovisko, neboť se domnívá, že uložením povinnosti poskytovat informace o odchylce od „tradičních genderových rolí“ Maďarsko omezuje svobodu projevu autorů a vydavatelů knih (článek 11 Listiny), dopouští se neodůvodněné diskriminace na základě sexuální orientace (článek 21 Listiny) a nesprávně uplatňuje pravidla EU týkající se nekalých obchodních praktik podle směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu ⁽¹⁸⁾;
- CG. vzhledem k tomu, že dne 15. července 2022 se Komise rozhodla předložit věc Maďarska SDEU v souvislosti s jeho vnitrostátními předpisy, kterými se osobám mladším 18 let zakazuje nebo omezuje přístup k obsahu, který znázorňuje takzvanou „odlišnost od sebeidentity odpovídající pohlaví při narození, změnu pohlaví nebo homosexualitu“; vzhledem k tomu, že Komise došla k závěru, že tyto právní předpisy jsou zejména v rozporu se směrnicí 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb ⁽¹⁹⁾, směrnicí 2000/31/ES o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu ⁽²⁰⁾ a rovněž s lidskou důstojností, svobodou projevu a informací, právem na respektování soukromého života a právem na nediskriminaci, jak je zakotveno v člancích 1, 7, 11 a 21 Listiny; vzhledem k tomu, že Komise rovněž uvedla, že vzhledem k závažnosti těchto porušení jsou napadená ustanovení rovněž v rozporu se společnými hodnotami stanovenými v článku 2 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že dne 22. června 2021 se 18 členských států připojilo na zasedání Rady pro obecné záležitosti ke společnému prohlášení proti přijetí tohoto zákona;
- CH. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve své zprávě zveřejněné dne 21. května 2019 v návaznosti na její návštěvu Maďarska, která proběhla ve dnech 4. až 8. února 2019, popsala, jak Maďarsko zaostává v oblasti rovnosti žen a mužů a práv žen, a uvedla, že politické zastoupení žen je výrazně nízké, ve vládní politice jsou otázky žen úzce spjaty s rodinnými záležitostmi a že orgány přestaly provádět zvláštní strategii pro rovnost žen a mužů;
- CI. vzhledem k tomu, že dne 29. dubna 2020 nezávislý odborník OSN na ochranu před násilím a diskriminací na základě sexuální orientace a genderové identity ve svém prohlášení naléhavě vyzval Maďarsko, aby upustilo od navrhovaných právních předpisů, které by upíraly transsexuálním a dalším genderově různorodým osobám právo na právní uznání a sebeurčení;
- CJ. vzhledem k tomu, že Výbor OSN pro práva dítěte vydal dne 3. března 2020 závěrečné připomínky k šesté pravidelné zprávě o Maďarsku, v nichž vyzval maďarskou vládu, aby jednala, přijala strategii a poskytovala informace a podporu zranitelným dětem, včetně konkrétních opatření zaměřených na dívky, romské děti, děti žádající o azyl a migrující děti

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. L 149, 11.6.2005, s. 22.

⁽¹⁹⁾ Úř. věst. L 95, 15.4.2010, s. 1.

⁽²⁰⁾ Úř. věst. L 178, 17.7.2000, s. 1.

Čtvrtek 15. září 2022

a lesbické, gay, bisexuální, transgender a intersexuální děti; vzhledem k tomu, že tento výbor rovněž vyjádřil vážné znepokojení nad tím, že děti se zdravotním postižením jsou odnímány od rodin a žijí v ústavech, že maďarské orgány nepřijaly dostatečná opatření s cílem ukončit umístování do ústavní péče a podporovat přístup ke zdravotní péči, rehabilitačním službám a dalším činnostem v oblasti začleňování, nad případy sexuálního zneužívání a špatného zacházení s dětmi se zdravotním postižením v ústavní péči, nedostatkem informací o situaci romských dětí se zdravotním postižením a nad přetrvávající stigmatizaci dětí se zdravotním postižením;

- CK. vzhledem k tomu, že dne 5. května 2020 přijal maďarský parlament usnesení o odmítnutí ratifikace Úmluvy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulská úmluva);
- CL. vzhledem k tomu, že Evropský soud pro lidská práva ve svém rozsudku ze dne 16. července 2020 ve věci Rana v. Maďarsko shledal, že bylo porušeno právo na respektování soukromého života v případě transgender muže z Íránu, který získal azyl v Maďarsku, ale nemohl v této zemi zákonně změnit své pohlaví a jméno; vzhledem k tomu, že ve svém rozhodnutí ze dne 10. června 2022 týkajícím se očekávaného posíleného dohledu nad výkonem rozsudku Výbor ministrů Rady Evropy se znepokojením konstatoval, že maďarské orgány nepřijaly žádná opatření k nalezení vhodného řešení pro legálně usazené státní příslušníky třetích zemí žádající o právní uznání pohlaví; vzhledem k tomu, že maďarský parlament navíc v květnu 2020 přijal právní předpisy, které maďarským transgender osobám znemožňují právní uznání pohlaví;
- CM. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve svém prohlášení ze dne 14. června 2021 naléhala na maďarské poslance, aby zamítli návrhy změn zakazující diskusi o sexuální a genderové identitě a rozmanitosti; vzhledem k tomu, že Benátská komise ve svém stanovisku ze dne 13. prosince 2021 ke slučitelnosti zákona LXXIX z roku 2021, kterým se mění některé zákony na ochranu dětí, s mezinárodními lidskoprávními normami dospěla k závěru, že změny lze stěží považovat za slučitelné s Evropskou úmluvou o lidských právech a mezinárodními normami v oblasti lidských práv, a naléhavě vyzvala maďarské orgány, aby zrušily řadu ustanovení;
- CN. vzhledem k tomu, že Benátská komise ve svém stanovisku ze dne 2. července 2021, které se týká ústavních změn přijatých maďarským parlamentem v prosinci 2020, doporučila, aby změna ústavy týkající se manželství jakožto svazku jednoho muže a jedné ženy a doplnění, že „matka je žena, otec je mužem“, nebylo využito jako příležitost ke zrušení stávajících zákonů na ochranu osob, které nejsou heterosexuály, nebo ke změně těchto zákonů v jejich neprospěch; vzhledem k tomu, že Benátská komise rovněž doporučila, aby výklad a uplatňování ústavních změn, zejména při navrhování prováděcích právních předpisů, byly prováděny tak, aby byla důsledně uplatňována zásada nediskriminace z jakýchkoli důvodů, včetně sexuální orientace a genderové identity; vzhledem k tomu, že dále konstatovala, že změna ve znění „Maďarsko chrání právo dětí na vlastní identitu odpovídající jejich pohlaví při narození“ by měla být zrušena nebo pozměněna, aby se zajistilo, že v jejím důsledku nebudou upírána práva transgender osobám na právní uznání jejich nabyté genderové identity;
- CO. vzhledem k tomu, že Benátská komise ve svém stanovisku ze dne 18. října 2021 ke změnám zákona o rovném zacházení a podpoře rovných příležitostí a zákona o komisaři pro základní práva přijatým maďarským parlamentem v prosinci 2020 uvedla, že se sloučením orgánů pro rovné zacházení s vnitrostátními institucemi pro lidská práva jsou spojena rizika, mimo jiné včetně rozdílných tradic, právních postupů a přístupů, které orgány mohou mít, a poznamenala, že střet pravomocí, které komisař pro lidská práva již má podle zákona CXI, s pravomocemi, které získal jako nástupce maďarského Úřadu pro rovné zacházení, je jasným důkazem rizika, které může ohrozit účinnost práce v oblasti prosazování rovnosti a boje proti diskriminaci;
- CP. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve svém prohlášení ze dne 13. ledna 2022 uvedla, že je hluboce politováníhodné, že maďarská vláda rozhodla uspořádat vnitrostátní referendum o přístupu dětí k informacím o otázkách sexuální orientace a genderové identity ve stejný den jako parlamentní volby, neboť to podporuje účelové využívání lidských práv LGBTIQ osob; vzhledem k tomu, že mezinárodní volební pozorovatelská mise OBSE dne 29. července 2022 ve své závěrečné zprávě zdůraznila, že právní rámec pro referendum je z velké části nedostatečný a neposkytuje rovné podmínky pro kampaně k referendům, neboť nesplňuje klíčová doporučení podle mezinárodních

Čtvrtek 15. září 2022

osvědčených postupů a podle novely z roku 2018 má vláda plná práva na volební kampaň, pokud je iniciátorem referenda, což je v rozporu s mezinárodními osvědčenými postupy, a orgány nejsou povinny poskytovat voličům objektivní informace o otázkách souvisejících s referendem nebo o postojích zastánců a oponentů, což zpochybňuje schopnost voličů učinit informovanou volbu; vzhledem k tomu, že referendum proti osobám LGBTQ, které bylo uspořádáno v Maďarsku dne 3. dubna 2022, bylo neplatné, neboť ani jedna možná volba („ano“ nebo „ne“) nezískala 50 % hlasů; vzhledem k tomu, že toto referendum bylo ve velké míře kritizováno za porušení zásady nediskriminace;

- CQ. vzhledem k tomu, že mezinárodní volební pozorovatelská mise OBSE dne 29. července 2022 ve své závěrečné zprávě zdůraznila, že ženy tvoří méně než 20 % všech kandidátů, což výrazně omezuje možnost posílení nízkého zastoupení žen ve vnitrostátní politice v Maďarsku; vzhledem k tomu, že podíl žen zvolených do maďarského parlamentu v roce 2022 představuje 14 %;
- CR. vzhledem k tomu, že Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením ve svých závěrečných připomínkách ke kombinované druhé a třetí zprávě o Maďarsku, které vydal dne 25. března 2022, vyjádřil znepokojení nad tím, že osoby se zdravotním postižením nemají mechanismus, který by jim umožňoval činit samostatná rozhodnutí, a doporučil Maďarsku, aby změnilo své právní předpisy tak, aby bylo zajištěno, že podporované rozhodování bude respektovat důstojnost, autonomii, vůli a preference osob se zdravotním postižením při výkonu jejich právní způsobilosti; vzhledem k tomu, že tento výbor rovněž doporučil Maďarsku, aby přepracovalo svá opatření a přesměrovalo své rozpočty na komunitní podpůrné služby, jako je osobní asistence, s cílem zajistit lidem se zdravotním postižením možnost vést nezávislý a rovnoprávný život v komunitě;

Práva osob patřících k menšinám, včetně Romů a Židů, a ochrana před nenávisťnými výroky namířenými proti těmto menšinám

- CS. vzhledem k tomu, že Komise dne 9. června 2021 rozhodla zaslat Maďarsku výzvu, neboť jeho vnitrostátní právní předpisy nejsou plně v souladu s pravidly EU zakazujícími diskriminaci podle směrnice 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ⁽²¹⁾, a směrnice Rady 2000/78/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání⁽²²⁾, jež vyžadují, aby členské státy stanovily účinné, přiměřené a odrazující sankce za diskriminaci; vzhledem k tomu, že k zásadní změně došlo v červenci 2020, kdy Maďarsko změnilo vnitrostátní režim sankcí a uložilo soudům povinnost poskytovat morální náhradu za diskriminaci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy pouze ve formě služeb odborné přípravy nebo vzdělávání, a nikoli ve formě jednorázové platby; vzhledem k tomu, že Evropský parlament opakovaně vyzýval členské státy, aby potíraly anticeganismus pomocí účinných legislativních a politických opatření;
- CT. vzhledem k tomu, že dne 2. prosince 2021 zaslala Komise Maďarsku výzvu týkající se provedení rámcového rozhodnutí 2008/913/SVV o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva⁽²³⁾, neboť maďarský právní rámec nekriminalizuje veřejné schvalování, popírání nebo hrubé zlehčování mezinárodních trestných činů a nezajišťuje, aby rasistické a xenofobní pohnutky byly považovány za přitěžující okolnost nebo aby vnitrostátní soudy tuto motivaci zohlednily u jakéhokoli spáchaného trestného činu;
- CU. vzhledem k tomu, že Výbor OSN pro odstranění rasové diskriminace ve svých závěrečných připomínkách ze dne 6. června 2019 k 18. až 25. pravidelné zprávě o Maďarsku uvedl, že je hluboce znepokojen výskytem rasistických nenávisťných projevů vůči Romům, migrantům, uprchlíkům, žadatelům o azyl a dalším menšinám, které podněcují nenávisť a nesnášenlivost a někdy podněcují násilí vůči těmto skupinám, zejména ze strany předních politiků a sdělovacích prostředků, a to i na internetu; vzhledem k tomu, že výbor byl obzvláště znepokojen zprávami, že veřejné osobnosti, a to i na nejvyšších úrovních, učinily prohlášení, která mohou podněcovat rasovou nenávisť, zejména v rámci vládní kampaně proti imigrantům a uprchlíkům zahájené v roce 2015 a za přítomnosti a fungování organizací, které podporují rasovou nenávisť; vzhledem k tomu, že ačkoli výbor bere na vědomí informace o opatřeních přijatých ke zlepšení situace Romů, a to i v oblasti zdraví a vzdělávání, jakož i prostřednictvím národní strategie sociálního začleňování z roku 2011, je i nadále velmi znepokojen přetrvávající diskriminací Romů a segregací a extrémní chudobou, kterým Romové čelí;

⁽²¹⁾ Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.

⁽²²⁾ Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16.

⁽²³⁾ Úř. věst. L 328, 6.12.2008, s. 55.

Čtvrtek 15. září 2022

- CV. vzhledem k tomu, že poradní výbor Rady Evropy pro Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin ve svém pátém stanovisku k Maďarsku, které přijal dne 26. května 2020, uvedl, že Maďarsko pokračuje ve své politice na podporu národnostních menšin založené na pevném legislativním rámci, ale že je i nadále nezbytné řešit strukturální problémy Romů ve všech oblastech veřejného a soukromého života, včetně vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení a přístupu ke zdravotní péči; vzhledem k tomu, že výbor zdůraznil, že je třeba přijmout naléhavá opatření s cílem napravit situaci Romů, bojovat proti předčasnému ukončování školní docházky a podporovat inkluzivní a kvalitní vzdělávání, a to i v segregovaných oblastech; vzhledem k tomu, že dále poukázal na to, že ve znevýhodněných regionech je zapotřebí větší doplňkovosti mezi vnitrostátními a místními politikami s cílem poskytnout dlouhodobá řešení problémů v oblasti zaměstnanosti a bydlení a že pokud jde o přístup ke zdravotní péči a sociálním službám, lidé nadále čelí vážným praktickým překážkám, které poškozují zejména romské ženy a děti;
- CW. vzhledem k tomu, že dne 10. června 2022 Výbor ministrů Rady Evropy ve svém rozhodnutí o očekávaném posíleném dohledu nad výkonem rozsudků Evropského soudu pro lidská práva ve věci Horváth a Kiss v. Maďarsko připomněl, že tento případ se týká diskriminačního umísťování a nadměrného zastoupení romských dětí ve zvláštních školách pro děti s mentálním postižením a že stát má pozitivní povinnost zabránit přetrvávání diskriminačních praktik; vzhledem k tomu, že výbor důrazně zopakoval svou výzvu určenou orgánům, aby poskytly příklady prokazující účinnost správních a soudních opravných prostředků s ohledem na zjištění odborných výborů a aby doplnily statistické údaje poskytnuté v tomto ohledu, naléhavě vyzval orgány, aby doplnily statistické informace o etnický rozčleněné údaje uvádějící počet odvolání podaných v případech romských dětí, a důrazně zopakoval svou výzvu orgánům, aby poskytly další informace o veškerých příslušných postupech před komisařem pro základní práva;
- CX. vzhledem k tomu, že dohled nad výkonem rozsudků ESLP ve věci *Balázs Group v. Maďarsko* týkajících se porušování zákazu diskriminace ve spojení se zákazem nelidského či ponižujícího zacházení z toho důvodu, že orgány účinně neprošetřily otázku možných rasových motivů špatného zacházení s romskými žadateli ze strany donucovacích orgánů, stále chybí;
- CY. vzhledem k tomu, že dne 29. července 2022 přijali vedoucí představitelé politických skupin Parlamentu prohlášení, v němž odsoudili otevřeně rasistická prohlášení předsedy vlády Viktora Orbána o tom, že se nechtějí stát „národy smíšené rasy“, a zdůraznili, že tato prohlášení porušují naše hodnoty, které jsou rovněž zakotveny ve Smlouvách EU;

Základní práva migrantů, žadatelů o azyl a uprchlíků

- CZ. vzhledem k tomu, že SDEU dne 19. března 2020 rozhodl ve věci *C-564/18 Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompá)*, že směrnice 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany⁽²⁴⁾ brání vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu jako nepřijatelné z důvodu, že žadatel přicestoval na území dotčeného členského státu přes stát, v němž tato osoba nebyla vystavena pronásledování nebo hrozbě vážné újmy nebo v němž je zaručena dostatečná úroveň ochrany; vzhledem k tomu, že SDEU dospěl k závěru, že směrnice rovněž znemožňuje použití vnitrostátní právní úpravy, která soudu rozhodujícímu o odvolání proti rozhodnutí, jímž se zamítá žádost o mezinárodní ochranu jako nepřijatelná, ukládá pro vydání rozhodnutí lhůtu osmi dnů, v případě, že tento soud není schopen v této lhůtě zajistit účinnost hmotněprávních pravidel a procesních záruk, které žadateli přiznává právo EU;
- DA. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozsudku ze dne 2. dubna 2020 ve spojených věcech *C-715/17, C-718/17 a C-719/17*, včetně věci *Komise v. Maďarsko* (dočasný mechanismus pro relokační žadatelů o mezinárodní ochranu) rozhodl, že Maďarsko od 25. prosince 2015 neplní povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 5 odst. 2 rozhodnutí (EU) 2015/1601⁽²⁵⁾, tím, že v pravidelných intervalech, nejméně však každé tři měsíce, neuvádí přiměřený počet žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří mohou být rychle přemístěni na jeho území, a v důsledku toho nesplnilo povinnosti týkající se relokace, které pro něj vyplývají z čl. 5 odst. 4 až 11 uvedeného rozhodnutí;

⁽²⁴⁾ Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 60.

⁽²⁵⁾ Rozhodnutí Rady (EU) 2015/1601 ze dne 22. září 2015, kterým se stanoví dočasná opatření v oblasti mezinárodní ochrany ve prospěch Itálie a Řecka (Úř. věst. L 248, 24.9.2015, s. 80).

Čtvrtek 15. září 2022

- DB. vzhledem k tomu, že SDEU ve svém rozsudku ze dne 14. května 2020 ve spojených věcech C-924/19 PPU a C-925/19 PPU *Országos Idegengondozási Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság a Országos Idegengondozási Főigazgatóság* rozhodl, že ze směrnice 2008/115/EC o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí⁽²⁶⁾ a ze směrnice 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu⁽²⁷⁾, vyplývá, že povinnost státního příslušníka třetí země neustále se zdržovat v tranzitním prostoru, jehož prostor je omezený a uzavřený, v jehož rámci je pohyb tohoto státního příslušníka omezen a sledován a který tento státní příslušník nemůže z vlastní vůle legálně opustit v žádném směru, představuje zbavení osobní svobody, jež je příznačné pro „zajištění“ ve smyslu uvedených směrnic; vzhledem k tomu, že SDEU uvedl, že právo EU vylučuje řadu ustanovení maďarských právních předpisů;
- DC. vzhledem k tomu, že SDEU ve svém rozsudku ze dne 17. prosince 2020 ve věci C-808/18 *Komise v. Maďarsko* („*Acueil des demandeurs de protection internationale*“) rozhodl, že Maďarsko nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají ze směrnic 2008/115/ES, 2013/32/EU a 2013/33/EU tím, že: i) stanovilo, že žádosti o mezinárodní ochranu státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti lze předkládat pouze v tranzitních prostorech Röszke a Tompa, a zásadně omezilo počet žadatelů, kterým je denně povolen vstup do těchto tranzitních prostor; ii) zavedlo systém obecného zadržování žadatelů o mezinárodní ochranu v tranzitních prostorech Röszke a Tompa; iii) umožnilo vyhoštění všech státních příslušníků třetích zemí neoprávněně pobývajících na jeho území bez dodržení postupů a záruk stanovených v *acquis*, a iv) výkon práva žadatelů o mezinárodní ochranu na setrvání na jeho území podrobilo podmínkám, které jsou v rozporu s právem EU; vzhledem k tomu, že dne 27. ledna 2021 oznámila Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) v návaznosti na rozsudek SDEU, že pozastavuje svou činnost v Maďarsku; vzhledem k tomu, že dne 12. listopadu 2021 Komise rozhodla předložit věc Maďarska SDEU, protože nevyhovělo rozsudku, a požádala Soudní dvůr, aby nařídil zaplacení finančních sankcí (věc C-123/22);
- DD. vzhledem k tomu, že Komise dne 9. června 2021 rozhodla zaslat maďarským orgánům výzvu a odůvodněné stanovisko, protože plně neprovedly směrnicí 2013/32/EU, pokud jde o ustanovení o osobním pohovoru, lékařském vyšetření, zárukách pro děti a dospívající bez doprovodu a o azylovém řízení;
- DE. vzhledem k tomu, že Komise dne 15. července 2021 rozhodla předložit věc Maďarska SDEU, neboť považuje nové azylové řízení za neslučitelné s článkem 6 směrnice 2013/32/EU vykládaným ve světle článku 18 Listiny (věc C-823/21 *Komise v. Maďarsko*);
- DF. vzhledem k tomu, že SDEU ve svém rozsudku ze dne 16. listopadu 2021 ve věci C-821/19 *Komise v. Maďarsko* („*Incrimination de l'aide aux demandeurs d'asile*“) rozhodl, že Maďarsko nesplnilo povinnosti, které pro něj vyplývají: i) z čl. 33 odst. 2 směrnice 2013/32/EU, neboť umožnilo odmítnout žádost o mezinárodní ochranu jako nepřipustnou z důvodu, že žadatel přicestoval na jeho území přes stát, v němž tato osoba nebyla vystavena pronásledování nebo hrozbě vážné újmy nebo v němž je uzáručena dostatečná úroveň ochrany; ii) z čl. 8 odst. 2 a čl. 22 odst. 1 směrnice 2013/32/EU a čl. 10 odst. 4 směrnice 2013/33/EU neboť, ve svém vnitrostátním právu trestně postihuje jednání jakékoli osoby, která v rámci organizační činnosti poskytuje pomoc při vypracování nebo podání žádosti o azyl na jeho území, je-li možné nade vši rozumnou pochybnost prokázat, že tato osoba věděla, že této žádosti nemůže být na základě tohoto práva vyhověno; a iii) z čl. 8 odst. 2, čl. 12 odst. 1 písm. c) a čl. 22 odst. 1 směrnice 2013/32/EU a čl. 10 odst. 4 směrnice 2013/33/EU, neboť brání tomu, aby jakákoliv osoba podezřelá ze spáchání takového trestného činu měla právo přiblížit se k jeho vnějším hranicím;
- DG. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve své zprávě ze dne 21. května 2019 v návaznosti na návštěvu Maďarska ve dnech 4. až 8. února 2019 konstatovala, že postoj, který maďarská vláda uplatňuje vůči přistěhovalcům a žadatelům o azyl od roku 2015, vedl k vytvoření legislativního rámce, jenž podkopává přijímání žadatelů o azyl a integraci uznaných uprchlíků, které patří k mezinárodním závazkům v oblasti lidských práv;

⁽²⁶⁾ Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 98.

⁽²⁷⁾ Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 96.

Čtvrtek 15. září 2022

- DH. vzhledem k tomu, že Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ve své zprávě ze dne 17. března 2020 vydané po své návštěvě Maďarska v roce 2018 zdůraznil, že od jeho návštěvy ad hoc v roce 2017 nebylo učiněno nic pro to, aby byly zavedeny účinné záruky, které by bránily špatnému zacházení s osobami navracenými maďarskými policisty přes hraniční oplocení do Srbska, a bylo rovněž zřejmé, že stále neexistují žádné opravné prostředky, které by těmto osobám poskytly účinnou ochranu před nuceným vyhoštěním nebo navrácením, včetně řetězového navracení;
- DI. vzhledem k tomu, že Výbor OSN pro odstranění rasové diskriminace v závěrečných připomínkách ze dne 6. června 2019 ke kombinované 18. až 25. pravidelné zprávě o Maďarsku vyjádřil znepokojení nad alarmující situací žadatelů o azyl, uprchlíků a migrantů, nad zprávami o tom, že zásada nenavracení není plně dodržována v právních předpisech ani v praxi; vzhledem k tomu, že výbor byl rovněž velmi znepokojen údajným nadměrným používáním síly a násilí příslušníky donucovacích orgánů vůči státním příslušníkům třetích zemí, kteří se nacházeli kdekoli v Maďarsku, přičemž osoby, jež se nacházely v blízkosti hranice se Srbskem, byly „vytlačovány“, což vedlo ke zraněním a újmě na zdraví;
- DJ. vzhledem k tomu, že ESLP ve svém rozsudku ze dne 2. března 2021 ve věci R. R. a další v. Maďarsko dospěl k závěru, že nedostatek potravin poskytovaných prvním stěžovateli (R.R.) a podmínky pobytu ostatních stěžovatelů (těhotné ženy a děti) vedly k porušení zákazu nelidského či ponižujícího zacházení; vzhledem k tomu, že ESLP rovněž shledal, že pobyt stěžovatelů v tranzitním prostoru představoval faktické zbavení svobody a že neexistence formálního rozhodnutí orgánů a řízení, v nichž by soud mohl urychleně rozhodnout o zákonnosti jejich zadržení, vedla k porušení práva na svobodu a bezpečnost; vzhledem k tomu, že ESLP dospěl k podobným závěrům ve svých rozsudcích ze dne 24. února 2022 ve věci M.B.K. a další v. Maďarsko a ze dne 2. června 2022 ve věci H.M. a další v. Maďarsko; vzhledem k tomu, že stále chybí posílený dohled nad výkonem tohoto rozsudku;
- DK. vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodaj OSN pro lidská práva migrantů ve své zprávě ze dne 11. května 2020 o návštěvě Maďarska v roce 2019 zopakoval svou výzvu maďarské vládě ke smysluplnému přehodnocení stávající situace a jejích migračních politik a uvedl, že Maďarsko by mělo ukončit tzv. krizovou situaci, která neodpovídá skutečnosti a má závažný negativní dopad na lidská práva migrantů, žadatele o azyl, svobodu organizací občanské společnosti a pravomoci soudnictví, jakož i zrušit všechna ostatní omezující opatření s podobnými charakteristikami a důsledky;
- DL. vzhledem k tomu, že ESLP ve svém rozsudku ze dne 8. července 2021 ve věci Shahzad v. Maďarsko shledal, že vůči stěžovateli bylo uplatněno „kolektivní“ vyhoštění, neboť orgány nezjišťovaly jeho individuální situaci a neposkytly skutečné a účinné možnosti vstupu do Maďarska, že stěžovatel nebyl vyhoštěn v důsledku svého jednání a neměl k dispozici odpovídající opravný prostředek; vzhledem k tomu, že stále chybí posílený dohled nad výkonem tohoto rozsudku;
- DM. vzhledem k tomu, že ve svém rozhodnutí ze dne 2. prosince 2021 týkajícím se očekávaného posíleného dohledu nad výkonem rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Ilias a Ahmed v. Maďarsko Výbor ministrů Rady Evropy připomněl, že se tento případ týká porušení procesní povinnosti podle článku 3 Evropské úmluvy o lidských právech posoudit rizika špatného zacházení před vyhoštěním žadatelů o azyl do Srbska na základě obecné domněnky o „bezpečné třetí zemi“, s hlubokým politováním konstatoval, že nebyly podniknuty žádné kroky k nezbytnému přehodnocení právní domněnky o „bezpečné třetí zemi“ ve vztahu k Srbsku, a důrazně zopakoval svou výzvu, aby bylo toto přehodnocení provedeno bez dalšího prodloužení a v souladu s požadavky judikatury ESLP a aby byly poskytnuty jeho důvody a výsledky; vzhledem k tomu, že výbor také s vážným znepokojením konstatoval, že navzdory obavám vyjádřeným v jeho předchozím rozhodnutí praxe nuceného navracení bez náležitého postupu pokračovala, a důrazně zopakoval svou výzvu maďarským orgánům, aby plně dodržovaly požadavky vyplývající z rozsudku ESLP a aby zajistily, že se nucené návraty budou řídit řádnými postupy a zárukami, zejména pokud jde o právo každé osoby požádat o azyl, jak je stanoveno v mezinárodním právu;
- DN. vzhledem k tomu, že stále chybí dohled nad výkonem rozsudků ESLP ve věci Nabil a další v. Maďarsko týkajících se porušování práva žadatelů o azyl na svobodu a bezpečnost z důvodu jejich zadržení do doby, než bude posouzena opodstatněnost jejich žádostí o azyl;

Čtvrtek 15. září 2022

DO. vzhledem k tomu, že komisařka Rady Evropy pro lidská práva ve své zprávě ze dne 12. srpna 2022 adresované Výboru ministrů Rady Evropy uvedla, že přístup k azylovému řízení a k věcnému a individuálnímu posouzení rizik je v Maďarsku prakticky nemožný z důvodu následných a překrývajících se opatření přijatých vládou od roku 2015; vzhledem k tomu, že potenciálním žadatelům o azyl je buď odepřen legální vstup na území, nebo jsou až na několik výjimek nuceni opustit Maďarsko a před podáním žádosti o mezinárodní ochranu podstoupit předběžné prověření v rámci velvyslanectví; vzhledem k tomu, že toto postupné odbourávání azylového systému důsledně doprovází a podporuje tvrdý diskurz proti přistěhovalcům ze strany maďarské vlády, který dále oslabuje přijímání a ochranu uprchlíků a žadatelů o azyl v zemi;

Hospodářská a sociální práva

DP. vzhledem k tomu, že ve svém doporučení ze dne 12. července 2022, které se týká vnitrostátního reformního programu Maďarska na rok 2022 a kterým se předkládá stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Maďarska na rok 2022, Rada doporučila pokračovat v začleňování nejzranitelnějších skupin na pracovní trh, zejména na základě zvyšování kvalifikace, a prodloužit dobu poskytování dávek v nezaměstnanosti, s cílem zlepšit přiměřenost sociální pomoci a zajistit přístup k základním službám a přiměřenému bydlení pro všechny; vzhledem k tomu, že doporučila zlepšit výsledky vzdělávání a zvýšit účast znevýhodněných skupin, zejména Romů, na kvalitním všeobecném vzdělávání a zlepšit přístup ke kvalitním službám prevence a primární péče;

DQ. vzhledem k tomu, že ve svých závěrečných připomínkách k šesté pravidelné zprávě Maďarska ze dne 3. března 2020 Výbor OSN pro práva dítěte doporučil, aby Maďarsko i nadále investovalo do opatření k odstranění chudoby, a přitom věnovalo zvláštní pozornost romským dětem a dětem žijícím v socioekonomicky znevýhodněných oblastech, a vyjádřil vážné obavy ohledně počtu studentů předčasně opouštějících školu, z nichž většina pochází ze znevýhodněného prostředí, a přidělování veřejných škol náboženským komunitám, což může přispět k segregaci na základě náboženského vyznání a přesvědčení, ohledně pokračující segregace romských dětí ve vzdělávání, rozdílů ve vzdělání mezi romskými a neromskými dětmi, nedostatku oficiálních údajů o romských dětech ve vzdělávání, šikany, zneužívání a vyloučení, jimž děti ve školách čelí, zejména LGBTI děti, a využívání kázeňských metod ve školách, které nechrání děti před fyzickým a duševním násilím;

DR. vzhledem k tomu, že dne 11. února 2022 vydala maďarská vláda mimořádné nařízení, které definovalo „nezbytné minimální služby“, jež musí být podle zákona o stávkách poskytovány, a jež jsou vykládány tak široce, že jakoukoli stávku znemožňují; vzhledem k tomu, že mimořádné nařízení omezilo práva učitelů, kteří oznámili plány na stávku dne 16. března 2022;

DS. vzhledem k tomu, že poté, co byl přijat zákaz obvyklého bydliště ve veřejném prostoru, požádalo několik obecných soudů Ústavní soud, aby tento právní předpis zrušil, a poukazovalo přitom na řadu důvodů, proč je tento zákon protiústavní; vzhledem k tomu, že Ústavní soud po dlouhé prodlevě všechny žádosti předložené obecnými soudy ze všech důvodů zamítl a odmítl vzít v úvahu jakákoli podání, která nepodporovala odůvodnění vlády; vzhledem k tomu, že v případě bezdomovectví se systém sociálního zabezpečení zaměřuje především na prohlašování, že pobyt osob bez domova na veřejných prostranstvích je nezákonný, a na represivní opatření namísto sociálního začleňování;

1. opakuje, že jeho obavy ohledně situace v Maďarsku se týkají těchto otázek:

- fungování ústavního a volebního systému,
- nezávislosti soudnictví a dalších institucí a práv soudců,
- korupce a střetů zájmů,
- ochrany soukromí a ochrany údajů,
- svobody projevu, včetně plurality sdělovacích prostředků,
- akademické svobody,

Čtvrtek 15. září 2022

- svobody náboženského vyznání,
- svobody sdružování,
- práva na rovné zacházení, včetně práv osob LGBTIQ,
- práv osob patřících k menšinám, včetně Romů a Židů, a ochrany proti nenávistným výrokům namířeným proti těmto menšinám,
- základních práv migrantů, žadatelů o azyl a uprchlíků,
- hospodářských a sociálních práv;

2. je přesvědčen, že skutečnosti a tendence uvedené v usneseních Parlamentu společně představují systémové ohrožení hodnot uvedených v článku 2 Smlouvy o EU a znamenají zřejmé nebezpečí jejich závažného porušení; vyjadřuje hluboké znepokojení nad záměrným a systematickým úsilím maďarské vlády o oslabení základních hodnot Unie zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU a odsuzuje toto počínání; zdůrazňuje, že tyto trendy se od aktivace čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU podstatně zhoršily; zdůrazňuje, že maďarská vláda nese odpovědnost za obnovení souladu s právem EU a hodnotami zakotvenými v článku 2 Smlouvy o EU, a vyjadřuje hluboké politování nad tím, že nedostatek rozhodných opatření EU přispívá k rozpadu demokracie, právního státu a základních práv v Maďarsku, v důsledku čehož se tato země podle příslušných ukazatelů změnila na hybridní režim volební autokracie;

3. odsuzuje skutečnost, že Rada není v probíhajícím postupu podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU schopna dosáhnout významného pokroku; naléhavě vyzývá Radu, aby zajistila, že během postupů podle článku 7 se slyšení budou konat minimálně jednou za předsednictví, a aby se rovněž zabývala novým vývojem, který má dopad na právní stát, demokracii a základní práva; vyzývá Radu, aby po každém slyšení zveřejnila podrobný zápis; zdůrazňuje, že není třeba jednomyslnosti v Radě, aby bylo možné určit zřejmé riziko závažného porušení hodnot Unie podle čl. 7 odst. 1 či vydat konkrétní doporučení dotčeným členským státům a stanovit lhůty pro provedení těchto doporučení; znovu Radu vyzývá, aby tak učinila, a zdůrazňuje, že jakékoli další prodlevy u těchto opatření by znamenaly porušení zásad právního státu ze strany samotné Rady; zdůrazňuje, že členské státy mají povinnost jednat společně a ukončit útoky na hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU; vyzývá Radu, aby co nejdříve vydala doporučení Maďarsku s cílem vyřešit problémy uvedené v usnesení Parlamentu ze dne 12. září 2018 a ve stávajícím usnesení a požádala ho o provedení všech uvedených rozsudků a doporučení, včetně těch, které se týkají obecných voleb, jež se konaly dne 3. dubna 2022; trvá na tom, že ve všech řízeních souvisejících s článkem 7 Smlouvy o EU by Parlament měl mít možnost předložit Radě svůj odůvodněný návrh, účastnit se slyšení podle článku 7 Smlouvy o EU a být neprodleně a plně informován ve všech fázích postupu;

4. vyzývá Radu a Komisi, aby věnovaly větší pozornost systematickému rozbíjení zásad právního státu i vzájemnému působení různých případů porušování hodnot EU uvedených v jeho usneseních; zdůrazňuje, že nekontrolované porušování zásad právního státu podkopává demokratické instituce a v konečném důsledku ovlivňuje lidská práva a životy všech osob v zemi, v níž k tomuto porušování dochází; zdůrazňuje, že Unie by měla hájit všechny hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU se stejným odhodláním;

5. vyzývá Komisi, aby plně využila nástroje, jež má k dispozici, a zabránila tomu, aby Maďarsko závažným způsobem porušovalo hodnoty, na nichž je Unie založena, tj. zejména zrychlená řízení o nesplnění povinnosti, žádosti o předběžná opatření u Soudního dvora a kroky týkající se neprovedení rozsudků Soudního dvora; připomíná význam nařízení o podmíněnosti dodržování zásad právního státu a vítá rozhodnutí o jeho uplatnění v případě Maďarska, i když s velkým zpožděním a v omezeném rozsahu; vyzývá Komisi, aby na základě tohoto nařízení okamžitě přijala opatření v souvislosti s dalšími případy porušování zásad právního státu, zejména pokud jde o případy související s nezávislostí soudnictví a dalšími důvody uvedenými v dopise, který Komise dne 19. listopadu 2021 zaslala Maďarsku; zdůrazňuje, že uplatňování nařízení o podmíněnosti dodržování zásad právního státu je doplňujícím nástrojem k postupu podle článku 7, je přímo použitelné ve všech členských státech a vymahatelné od ledna 2021, a vyzývá Komisi, aby přijala veškeré nezbytné kroky k zajištění jeho účinného prosazování; bere na vědomí riziko zneužívání finančních prostředků v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a opakuje svou výzvu Komisi, aby maďarský plán neschvalovala, dokud Maďarsko nebude plně dodržovat všechna doporučení evropského semestru pro svou zemi v oblasti právního státu a dokud neprovede všechny příslušné rozsudky Soudního dvora Evropské unie a ESLP; očekává, že Komise před schválením dohod o partnerství a programů v rámci politiky soudržnosti vyloučí veškerá rizika, která přispívají ke zneužívání finančních prostředků EU

Čtvrtek 15. září 2022

nebo k porušování zásad právního státu; vyzývá Komisi, aby přísněji uplatňovala nařízení o společných ustanoveních ⁽²⁸⁾ a finanční nařízení ⁽²⁹⁾ s cílem zabránit jakémukoli zneužívání fondů EU z politických důvodů; domnívá se, že uplatňování těchto nástrojů na ochranu hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU je ještě naléhavější v době, kdy jsou tyto hodnoty ohroženy válkou Ruska proti Ukrajině a kroky, které Rusko podniká proti EU;

6. vyzývá Komisi k zajištění toho, aby koneční příjemci nebo jiní příjemci finančních prostředků EU nebyli zbaveni financování v případě, že jsou uplatněny sankce v rámci mechanismu podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, jak je stanoveno v čl. 5 odst. 4 a 5 nařízení o podmíněnosti; vyzývá Komisi, aby našla způsoby, jak rozdělovat finanční prostředky EU prostřednictvím místních samospráv a nevládních organizací, pokud dotčená vláda nespolupracuje na odstranění nedostatků při uplatňování zásad právního státu;

7. vyzývá Komisi, aby v Maďarsku podporovala nezávislou občanskou společnost, která chrání hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU, zejména s využitím programu Občané, rovnost, práva a hodnoty; opakuje svou výzvu Komisi, aby přijala komplexní strategii pro občanskou společnost na ochranu a rozvoj občanského prostoru v Unii, která by zahrnovala všechny stávající nástroje a stanovila soubor konkrétních opatření, která budou chránit a posilovat občanský prostor;

8. znovu vyzývá Komisi a Radu, aby okamžitě zahájily jednání s Parlamentem o mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva v podobě interinstitucionální dohody, včetně stálého cyklu politik mezi orgány EU;

9. vítá závěry Konference o budoucnosti Evropy, zejména závěry obsažené v návrhu č. 25 o právním státu, demokratických hodnotách a evropské identitě, a znovu opakuje, že je třeba posílit postup pro ochranu hodnot, na nichž je Unie založena, a vyjasnit odhodlání a důsledky porušování základních hodnot;

10. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, Radě Evropy, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a Organizaci spojených národů.

⁽²⁸⁾ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159.

⁽²⁹⁾ Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1.